

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ»

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Колобової
Анастасії
Володимирівни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
доцент

Король Світлана Яківна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько
Микола Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зав. кафедри _____ О.В. Фоміна

« ____ » _____ 201__ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентці
Колобова Анастасія Володимирівна

Тема випускної кваліфікаційної роботи: Облік витрат підприємств малого бізнесу

Затверджена наказом ректора від « ____ » _____ 201__ р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченого роботи « ____ » _____ 201__ р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи визначити стан та обґрунтувати підходи до удосконалення системи обліку витрат підприємств малого бізнесу

Об'єкт дослідження – процес обліку витрат підприємств малого бізнесу

Предмет дослідження – комплекс теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку витрат підприємства на ТОВ "Пласт і Ко"

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінювання витрат

1.2. Концептуальні засади обліку витрат підприємств малого бізнесу

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «ПЛАСТ І КО»

2.1. Відображення витрат підприємств у фінансовому обліку і звітності

2.2. Оподаткування операцій з обліку витрат підприємств

2.3. Управлінський облік витрат підприємств малого бізнесу

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПЛАСТ І КО»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку витрат на підприємстві

3.2. Удосконалення обліку витрат на основі застосування інформаційних систем і технологій

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Наукова стаття	09.09.2019	
2	1 розділ	25.06.2019	
3	2 розділ	20.09.2019	
4	Попередній розгляд двох розділів	05.11.2019	
5	3 розділ	21.10.2019	
6	Попередній захист роботи	05.11.2019	
7	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019	

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ	7
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінювання витрат	7
1.2. Концептуальні засади обліку витрат підприємств малого бізнесу.....	12
Висновки за розділом 1	21
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ "ПЛАСТ І КО"	23
2.1. Відображення витрат підприємств малого бізнесу у фінансовому обліку і звітності.....	23
2.2. Оподаткування операцій з обліку витрат підприємств малого бізнесу	28
2.3. Управлінський облік витрат підприємств малого бізнесу.....	33
Висновки за розділом 2	36
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ "ПЛАСТ І КО"	38
3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку витрат на підприємстві	38
3.2. Удосконалення обліку витрат за умов застосування інформаційних систем і технологій	42
Висновки за розділом 3	48
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

В умовах ринкових перетворень, коли малий бізнес є одним із провідних секторів економіки, коли проявляються такі негативні явища як непередбачені зміни показників фінансово-господарської діяльності, нестабільність, невизначеність макропроцесів для підприємств малого бізнесу досить актуальним є питання обліку витрат. Витрати є одним з важливих чинників, який впливає на результативність розвитку малих підприємств. Витрати є важливою не тільки економічною, але й обліково-аналітичною категорією, яка істотно впливає на обсяги та динаміку прибутку. Вирішення проблеми розвитку та економічного зростання малих підприємств неможливе без удосконалення методики обліку витрат, оскільки саме витрати є одним з факторів впливу на прибутковість підприємства, яка забезпечує його конкурентоспроможність та економічну стабільність.

Витрати протягом останніх п'яти років мають тенденцію до зростання (дод. А.1). Разом з тим, на підприємствах малого бізнесу спостерігається зростання витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) більш швидкими темпами у порівнянні з середніми та великими підприємствами (дод. А.2).

Від організації обліку витрат залежить рівень економічного управління підприємством, ступінь впливу результатів діяльності окремих підрозділів на підвищення ефективності роботи підприємства, обґрунтованість планування якісних та кількісних показників й оптимальне ціноутворення. Одним із головних напрямів підвищення ефективності функціонування підприємства є удосконалення системи управління витратами як основного резерву максимізації прибутку підприємства.

Отже, тема витрат є важливою для будь-якого підприємства, яке здійснює будь-яку діяльність.

Питанням теоретичних та практичних аспектів організації та методики бухгалтерського обліку витрат за міжнародними та національними стандартами присвячені праці багатьох вчених, серед яких: О. М. Ромашко, О. П. Лугівська, О. О. Августова, О. В. Родіна, Н. В. Скрипник та ін. [65; 45; 1; 64; 67]. Проте,

незважаючи на наявність низки теоретичних, методичних та практичних досліджень щодо організації та методики обліку витрат підприємств малого бізнесу, постійно відбуваються зміни у законодавстві, існує неузгодженість національних і міжнародних стандартів обліку витрат. В цілому недостатня увага приділяється обліку діяльності суб'єктів малого підприємництва. Серед них питання класифікації витрат підприємств для цілей обліку та ефективного управління ними, методики й організації фінансового і управлінського обліку, документального оформлення операцій із витратами, автоматизації їх обліку. Зокрема, інформація, яка дозволяє приймати відповідні управлінські рішення, формується недостатньо оперативно. Тому ці питання залишається актуальними проблемами та потребують подальшого дослідження.

Наукова гіпотеза ґрунтується на припущенні, що ефективно організований бухгалтерський облік витрат створює необхідне обліково-аналітичне забезпечення та сприяє ефективному управлінню витратами та підприємством в цілому.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є визначити стан та обґрунтувати підходи до удосконалення системи обліку витрат підприємств малого бізнесу.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- розкриття економічної сутності, класифікації та оцінювання витрат;
- з'ясування концептуальних засад обліку витрат підприємств малого бізнесу;
- вивчення практики фінансового обліку витрат та узагальнення інформації про витрати у звітності на прикладі ТОВ "Пласт і Ко";
- дослідження організації оподаткування операцій з витратами та відображення у податковій звітності операцій з обліку витрат;
- висвітлення стану обліку витрат в управлінні підприємством;
- визначення напрямів і заходів удосконалення обліку витрат на підприємстві ТОВ «Пласт і Ко»;

- розробити пропозиції щодо удосконалення обліку витрат на основі застосування інформаційних систем і технологій.

Об'єктом дослідження є процес обліку витрат підприємств малого бізнесу.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку витрат підприємства ТОВ «Пласт і Ко».

Інформаційною базою дослідження є національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку нормативно-правові акти України, спеціальна література з обраної теми, періодичні видання з бухгалтерського обліку, а також первинна документація, реєстри обліку, звітність, фінансові та статистичні дані досліджуваного підприємства за останні 5 років.

В процесі дослідження було використано такі методологічні прийоми: аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; історичний метод – при дослідженні поняття «витрати» у системі обліку; індукції та дедукції – при розкритті підходів до з'ясування економічної сутності категорії "витрати"; синтез – для узагальнення розрізнених аспектів методики обліку витрат; порівняння – для зіставлення даних підприємства у динаміці; групування – для визначення залежностей одних показників від інших; спостереження – для визначення стану обліку на підприємствах малого бізнесу; табличний (графічний) – для наочного зображення результатів дослідження, для оцінки динаміки витрат.

Дослідження проводиться на базі підприємства ТОВ "Пласт і Ко", яке відповідно до критеріїв зазначених у Законі України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" відноситься до суб'єкта малого підприємництва.

Практичне значення полягає у підвищенні ефективності та достовірності обліку витрат на підприємстві малого бізнесу на основі впровадження пропозицій і рекомендацій щодо удосконалення обліку витрат, а саме запропоновано:

- розширити робочий план рахунків обліку витрат для посилення інформативності облікової інформації (субрахунки 921 "Витрати на оплату

праці адміністративного персоналу", 922 "Адміністративні витрати, які пов'язані з обслуговуванням основної діяльності", "Витрати на загальногосподарські потреби", 924 "Інші адміністративні витрати", 931 "Витрати на рекламу і маркетинг", 932 "Транспортно-заготівельні витрати", 933 "Трансакційні витрати", 934 "Інші витрати на збут");

- змінити статті витрат та внести відповідні зміни у програмний продукт;
- змінити кореспонденцію деяких операцій у програмному продукті;
- впровадити електронний документообіг, що дозволить підвищити оперативність отримання та обміну обліковою інформацією;
- впровадити автоматизовану систему бюджетування, що підвищить ефективність управління витратами.

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. За даними наукового дослідження було опубліковано статтю «Облік витрат підприємств малого бізнесу: національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку» у збірнику наукових статей здобувачів ОС "магістр" КНТЕУ.

Склад та структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи становить 51 с.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінювання витрат

Функціонування підприємства завжди пов'язана з певними витратами матеріальних, трудових, грошових, інформаційних та інших ресурсів на виготовлення, зберігання, сортування, пакування, транспортування та реалізацію товарів. Сукупність всіх цих витрат і складає поточні витрати підприємства.

Витрати в умовах ринкової економіки є важливим якісним показником, що характеризує ефективність роботи підприємства. Вони відображають організаційно-технічний рівень виробничого процесу (прогресивність техніки, технології, організації виробництва і праці, рівень управління), а також інші умови і фактори, що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства. Від величини витрат залежать його фінансові результати, показники фінансового стану, котрі визначають рівень інвестиційної привабливості підприємства [20, с. 133].

Перш, ніж перейти до визначення економічної сутності поняття «витрати», слід розглянути історичний аспект виникнення даної категорії.

Розглядаючи витрати як економічну категорію в історичному аспекті варто враховувати, що вони на кожному етапі розвитку економіки та формування економічної думки набували відповідних характеристик й тлумачень. Перші згадки про витрати, як стверджує Т.І. Шутько [83, с. 234], виникли одночасно з розвитком виробництва, становленням товарно-грошових відносин. На основі аналізу літературних джерел систематизовано розвиток вчень про зміст витрат в економічній теорії у чотири етапи (дод. Б.1).

Аналіз в економічній літературі трактування поняття «витрати» дозволяє визнати, що на сьогоднішній день відсутній єдиний підхід до тлумачення поняття "витрати", хоча дискусія щодо сутності витрат триває довгий час. Серед науковців існують такі підходи до трактування поняття «витрати» як з

точки зору економічної теорії та з точки зору бухгалтерського обліку. Таке групування зумовлене економічною сутністю витрат, часом виникнення та метою формування інформації про витрати.

Денисюк О.М. виділяє три підходи щодо їх трактування [21, с. 39]:

- економічний - передбачає розуміння витрат з позиції раціонального споживання виробничих ресурсів та досягнення максимального прибутку;
- бухгалтерський - являє собою ідентифікацію витрат за результатами документального оформлення господарських операцій);
- податковий - визначає ті види витрат, які враховуються при обчисленні суми податку на прибуток.

Останній підхід до трактування поняття "витрати" втратив актуальність для вітчизняних суб'єктів господарювання, оскільки із внесенням змін до законодавства, бухгалтерський та податковий облік були наближені, а за основу визначення податку на прибуток було взято бухгалтерський підхід формування фінансового результату [22, с. 39].

Враховуючи наведені вище підходи, у дод. Б.2 систематизовано трактування поняття «витрати».

Аналізуючи вище сказане, за економічним значенням витрати трактуються в двох площинах: як споживання ресурсів в процесі діяльності підприємства та вартісне оцінювання ресурсів, яку необхідні для здійснення діяльності. Бухгалтерський підхід визначає витрати відповідно до нормативного регулювання, та більше вказує на умови визнання та економічні наслідки їх впливу на стан майна в частині активів і зобов'язань суб'єктів господарювання.

У результаті аналізу різних поглядів науковців на сутність поняття «витрати» можна зробити висновок, що під витратами слід розуміти сукупність ресурсів, виражених у вартісних або натуральних вимірниках, споживання яких зменшує економічні вигоди у вигляді вибуття активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу.

Для ефективного управління підприємством необхідно мати інформацією

про його витрати. Щоб мати можливість керувати витратами, їх перш за все необхідно класифікувати. Система управління вимагає таку класифікацію витрат, яка б надавала інформацію для планування, організації, мотивації, здійснення контролю. В управлінському обліку в основу класифікації витрат покладено принцип "різні витрати для різних цілей", відповідно у різних користувачів різні потреби в інформації про витрати (табл. 1.1) [68]. При організації обліку витрат необхідно враховувати інформаційні потреби зазначених користувачів.

Дослідивши різноманітні підходи до класифікації витрат та узагальнивши досвід провідних науковців, наведено класифікаційні ознаки витрат, що найчастіше використовуються на практиці в дод. В.

Таблиця 1.1

Користувачі інформації про витрати та їх потреби

Користувачі	Потреби
Власники	Витрати як показник для визначення прибутку, рівень витрат, оперативна інформація про витрати
Вищий управлінський персонал	Рівень витрат, співвідношення отриманих доходів і понесених витрат, оперативна інформація про витрати, для управління ними
Керівники структурних підрозділів	Інформація про витрати по структурним підрозділам
Працівники	Витрати на соціальні проекти, витрати на покращення умов діяльності, інформація про оплату праці, що є елементом витрат
Інвестори	Інформація про витрати для оцінки фінансово-майнового стану, рентабельності підприємства
Банківські установи	Інформація про витрати для оцінки фінансово-майнового стану, рентабельності підприємства, стабільності діяльності
Контрагенти	Інформація про витрати для оцінки фінансово-майнового стану, рентабельності підприємства, стабільності діяльності, витрати на якість продукції, витрати на підтримку партнерських відносин
Органи виконавчої влади	Інформація про витрати для контролю за правильністю розрахунку, нарахування та сплати податків, виявлення завищення витрат для зменшення суми податку на прибуток
Суспільство	Інформація про витрати, що понесені в результаті господарських операцій пов'язаних з використанням коштів з державного та місцевих бюджетів

Джерело: розроблено автором на основі [71].

Запропонована класифікація витрат дозволяє своєчасно приймати управлінські рішення, сприяє підвищенню ефективності управління витратами, зниженню непродуктивних витрат, дозволяє виявляти високорентабельні напрямки діяльності підприємства, виявити резерви підвищення

результативності діяльності.

В науковій літературі запропонована велика кількість класифікаційних ознак щодо витрат, проте вони визначені, здебільшого, за галузями економіки або носять загальний характер. Необхідно зазначити про нормативне закріплення класифікації витрат підприємств торгівлі згідно Методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядку їх планування у торговельній діяльності (дод. Г), оскільки основною діяльністю підприємства ТОВ "Пласт і Ко", на базі якого здійснюється дослідження, є оптова торгівля.

Поділ витрат за видами діяльності покладено в основу побудови форми № 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" у I розділі та форми № 3 "Звіт про рух грошових коштів", а поділ витрат за елементами – в основу розділу III зазначеної форми № 2 фінансової звітності [41].

Враховуючи значну кількість критеріїв щодо класифікації витрат, поданих в науковій та нормативній літературі, необхідно відмітити, що доречною є класифікація, що:

- має практичне застосування;
- узгоджена з цілями управління;
- носить комплексний характер;
- може удосконалюватися з розвитком бухгалтерського обліку, зміною зовнішніх і внутрішніх умов функціонування підприємства тощо.

П(С)БО 16 «Витрати» передбачено єдине для всіх підприємств групування витрат за економічними елементами (дод. Д).

Проте, групування витрат за економічними елементами не дозволяє здійснити їх контроль та аналіз за цільовим призначенням у процесі виробництва (цехів, дільниць, за видами виробів), тобто не відповідає на запитання, на які цілі та потреби понесені такі витрати. Поряд із обліком їх за економічними елементами, застосовується групування витрат на виробництво за статтями калькуляції, в розрізі яких обраховується собівартість продукції. Класифікація витрат за калькуляційними статтями собівартості розкриває цільове призначення витрат та їх зв'язок з технологічним процесом. Це

групування використовується для узагальнення витрат за видами виготовленої продукції та місцем виникнення витрат (цехів, дільниць тощо) і залежить від багатьох факторів: методу планування витрат, технологічного процесу виробництва продукції, виду продукції. Встановлення переліку і складу статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) віднесене до компетенції підприємства і має бути регламентоване його обліковою політикою [75].

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

До фінансових витрат відносяться витрати на проценти (за користування кредитами отриманими, за облігаціями випущеними, за фінансовою орендою тощо) та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями (крім фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати").

Втрати від участі в капіталі є збитками від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, які обліковуються методом участі в капіталі. Приклад розрахунку втрат від участі в капіталі наведено в додатку 2 до цього Положення (стандарту).

До складу інших витрат включаються витрати, які виникають під час діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) [52].

В бухгалтерському обліку податок на прибуток визнається витратами [53].

У П(С)БО 16 «Витрати» не наведені спеціальні правила оцінки витрат, але вони існують у відповідних стандартах, що регламентують облік окремих об'єктів. Наприклад, особливості оцінки запасів при вибутті, а отже – визначення матеріальних витрат запасів наведено у П(С)БО 9 «Запаси». За національними стандартами оцінка запасів при їх вибутті здійснюється за

одним із методів, вказаних у п. 16 П(С)БО 9 (ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО), нормативних затрат, ціни продажу) [55].

1.2. Концептуальні засади обліку витрат підприємств малого бізнесу

У загальній структурі підприємництва в Україні особливе місце посідає малий бізнес. Упродовж останніх років спостерігається зростання кількості малих підприємств (дод. Е). Мале підприємництво – вагома складова й основна база цивілізованого господарства країн із ринковою економікою, особливий, невід’ємний елемент властивого їй конкурентного механізму [11]. Частка малих підприємств в Україні, за офіційними даними Державної служби статистики складає 95,4 % від загальної кількості усіх підприємств (рис. 1.1).

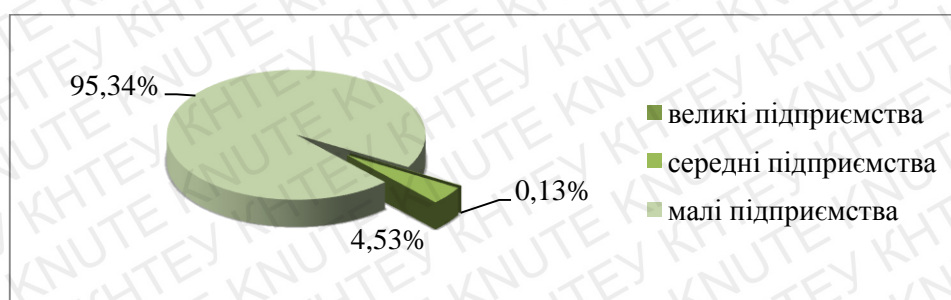

Рис. 1.1. Кількість підприємств з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства в Україні, 2018 р.

Джерело: розроблено автором на основі [23].

В Україні законодавчо не визначено саме категорію «малий бізнес». Зокрема, в Господарському кодексу України використовується термін «підприємництво» – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [16].

У світовій практиці, розглядаючи теоретичні підходи щодо трактування категорії «малий бізнес», доволі часто виділяють різні підходи та критерії щодо

класифікації досліджуваного суб'єкта. Такі критерії можуть відрізнятися залежно від особливостей, де саме підприємство малого бізнесу здійснює свою діяльність, тобто у якій галузі, регіоні та ін. Виділяють три основні підходи до визначення малого та середнього бізнесу, а саме: кількісний, якісний та комбінований [47, с. 92].

В Україні класифікація підприємств здійснюється відповідно до Господарського кодексу України [16] та Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [60], в яких визначено, що усі вітчизняні підприємства можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств (дод. Ж). З наведеної класифікації видно, що існують розбіжності у критеріях визнання, однак, для цілей бухгалтерського обліку та складання фінзвітності використовується Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

Аналізуючи вище сказане категорію "малий бізнес" слід розглядати як самостійну господарську діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання згідно нормативних стандартів з метою одержання прибутку.

Немає жодної сфери діяльності, яка б в тій чи іншій мірі не регламентувалась. Бухгалтерський облік не є виключенням, він регламентується низкою законів, а також національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Нормативні акти, що регулюють процес здійснення господарської діяльності, зокрема і облік витрат підприємства малого бізнесу наведено в дод. З.

Зробивши аналіз нормативно-правових та законодавчих документів України та МСБО, які регламентують процес формування, визнання та оцінку витрат, було виявлено, що існують певні відмінності (дод. И). Це зумовлено тим, що в основу П(С)БО покладено міжнародні стандарти. Однак зміни до національних стандартів вносяться повільніше, тому існують певні відмінності. Наявні розбіжності у визначенні термінів, класифікації, визнані витрати. У міжнародних стандартах не відображені норми щодо обліку витрат майбутніх періодів. Також наявні відмінності у критеріях щодо визначення розмірів

суб'єктів господарювання у Законі України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" та Господарському кодексі України.

Щодо спеціальної літератури, то нині питанням обліку витрат приділяється особлива увага (дод. К). Про це свідчать статті спеціалізованих періодичних видань, монографії. В науковій літературі наведені підходи щодо трактування поняття "витрати", широко наведена класифікація витрат та основи обліку витрат, обґрунтовано необхідність впровадження бюджетування витрат.

Усі підприємства, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, у тому числі й малим, необхідно вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Ведення бухгалтерського обліку є обов'язковим на підприємствах. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку і забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, зберігання документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник або уповноважений орган, що здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства і засновницьких документів [60].

Основні принципи організації облікового процесу та складання фінансової звітності на малих підприємствах регламентовані національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" та П(С)БО 25 "Спрощена фінансова звітність"

Малі підприємства можуть вести бухгалтерський облік за простою або спрощеною формою, які передбачають обмежену кількість бухгалтерських реєстрів [35].

Нині діючий П(С)БО 25 встановлює два типи фінансових звітів [54]:

- 1) «Фінансова звітність малого підприємництва» («Баланс» ф. №1-м та «Звіт про фінансові результати» ф. № 2-м);
- 2) «Фінансова звітність мікропідприємства» («Баланс» ф. №1-мс та «Звіт про фінансові результати» ф. № 2-мс).

Слід відмітити, що суб'єкти малого підприємництва в Україні залежно від особливостей господарської діяльності можуть застосовувати «Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств» або «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», що передбачається наказом про облікову політику підприємства.

Концептуальні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати основної діяльності підприємства та її розкриття у фінансовій звітності регулюються П(С)БО 16 «Витрати» [52]. На підставі даного положення підприємства формують систему обліку витрат.

Нормами П(С)БО 16 суворо регламентуються умови визнання витрат підприємства (дод. Л).

Особливістю торговельної діяльності є відсутність поняття "виробнича собівартість". Для підприємств торгівлі існує термін "собівартість реалізованих товарів", що пояснюється специфікою діяльності. Оскільки при здійсненні торговельної діяльності головним завданням є реалізація товарів, тобто об'єкт, який вже вироблено, і витрат на виробництво цього товару не виникає. При реалізації товару торговельне підприємство несе певні витрати (наприклад, пакувальні витрати, оплата праці менеджерів зі збуту, адміністративні витрати, витрати на рекламу). Однак такі витрати не включаються до собівартості реалізованих товарів, а відносяться до операційних витрат [43].

Принципи, згідно з яких здійснюється організація обліку витрат наведені на рис. 1.2.

Підприємства можуть вести облік витрат за допомогою одного з способів:

- з використанням рахунків 8 класу "Витрати за елементами", але тільки суб'єкти малого підприємництва та організації, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності;

- з використанням рахунків 9 класу "Витрати діяльності";

- з використанням рахунків 8 класу "Витрати за елементами" і 9 класу "Витрати діяльності" [36].

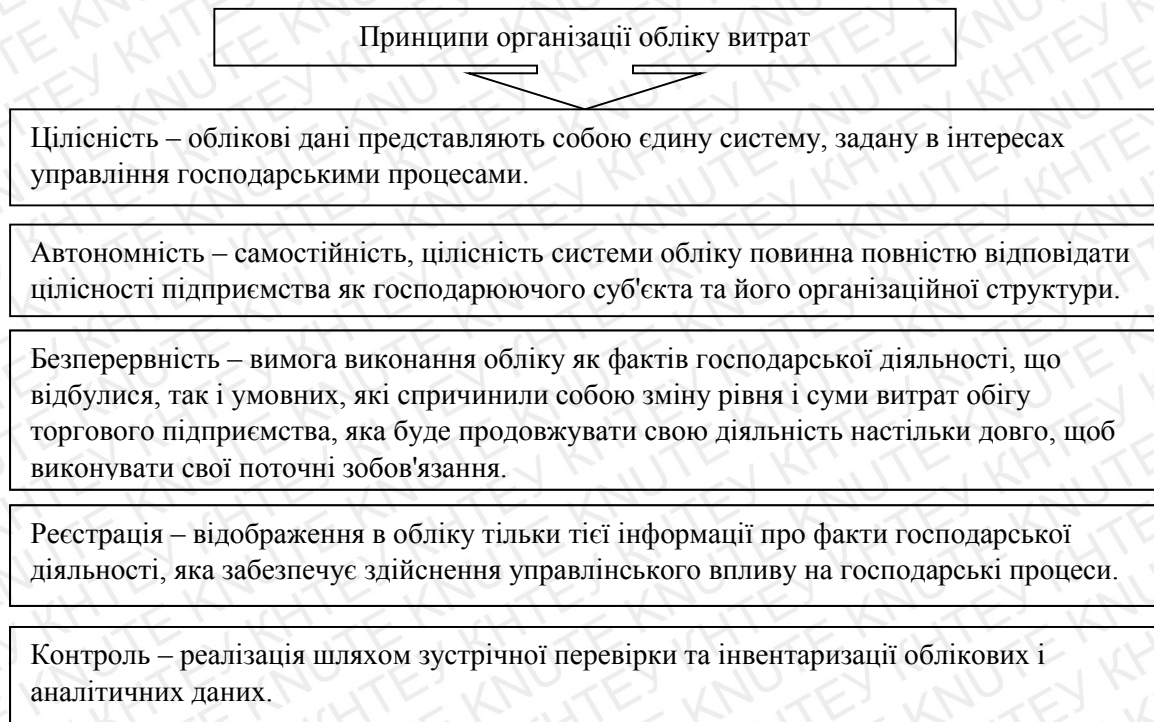

Рис. 1.2. Принципи організації обліку витрат

Джерело: сформовано автором на основі [67].

Суб'єкти підприємницької діяльності — виробничі підприємства використовують для обліку витрат на виробництво продукції дебет рахунка 23 "Виробництво" з подальшим їх списанням щомісяця у дебет рахунка 26 "Готова продукція".

Підприємства, які здійснюють облік витрат тільки із застосуванням рахунків класу 8 "Витрати за елементами", витрати операційної діяльності накопичуються на рахунках 80-84, а всі витрати, пов'язані з інвестиційною і фінансовою діяльностями, а також витрати, які виникли за надзвичайних подій — на рахунку 85 "Інші затрати". Прямі витрати операційної діяльності за елементами списуються на рахунок 23 "Виробництво", а всі інші витрати, в тому числі з кредиту рахунку 85 "Інші затрати", списуються на рахунок 79 "Фінансові результати" [27].

Для торговельних підприємств схема ведення обліку аналогічна попередній (за винятком рахунків 23 "Виробництво" і 91 "Загальновиробничі витрати"), при цьому застосовується рахунок 28 "Товари" замість 26 "Готова продукція".

При застосуванні рахунків 9 класу списання реалізованих товарів за собівартістю на підприємствах оптової торгівлі відображають записами:

Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 281 « Товари на складі».

Кредитується субрахунок 902 у кінці місяця (звітного періоду) на суму списаної собівартості реалізованих товарів за дебетом субрахунку 791 «Результат основної діяльності». Таким чином, сальдо на субрахунку 902 відсутнє [27].

Для обліку операційних витрат, що не включаються до собівартості реалізованої продукції використовуються рахунки 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут", 94 "Інші витрати операційної діяльності". За дебетом цих рахунків визнаються витрати, а за кредитом - За підсумками звітного періоду витрати списують у дебет 79 «Фінансові результати».

Витрати фінансової діяльності обліковуються на рахунку 95 «Фінансові витрати». Втрати від зменшення вартості інвестицій, які виникають у процесі інвестиційної діяльності, облік яких ведеться за методом участі в капіталі відображають на рахунку 96 "Втрати від участі в капіталі". Витрати пов'язані зі звичайною діяльністю підприємства, крім фінансових витрат, але не пов'язані з реалізацією товарів відображають на рахунку 97 «Інші витрати» [27].

Якщо підприємство є платником податку на прибуток, то сума нарахованого податку визнається витратами поточного періоду і відображається на рахунку 98 «Податок на прибуток».

Надзвичайні витрати пов'язані з втратами та витратами, які виходять за звичайні, у зв'язку з тим, що вони не плануються та не очікується, що вони можуть повторюватися відображаються на рахунку 99 «Надзвичайні витрати» [27].

За умови, якщо підприємство використовує одночасно 8 і 9 класи рахунків згруповані витрати операційної діяльності в розрізі економічних елементів на рахунках класу 8 щомісячно списують в кореспонденції з рахунками 23 «Виробництво», 91 «Загально виробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Типова кореспонденція рахунків з обліку витрат малими підприємствами наведена в дод. М.

Для обліку витрат використовують відомість 5-М, яка складається на підставі первинних документів про витрати матеріалів, нарахування заробітної плати, розрахунків амортизації основних засобів, накладних на здавання готової продукції на склад, актів на брак продукції, актів виконаних робіт чи послуг та інших документів і відображає обсяги по дебету і кредиту рахунків: у Розділі I рахунок 84 "Витрати операційної діяльності", рахунок 85 "Інші витрати"; Розділ II-рахунок 23 "Виробництво" [35].

Для відображення інформації про витрати призначено форму фінансової звітності № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Саме у даній формі звітності витрати поділені за видами діяльності і за елементами.

Варто зазначити, що у фінансовій звітності малого підприємства окремо не відображаються такі види операційних витрат, як адміністративні витрати та витрати на збут, а знаходять своє відображення у статті 2180 "Інші операційні витрати", а також не відображені окремо фінансові витрати та витрати від участі в капіталі, та відображаються у статті 2270 "Інші витрати". Також у фінансовій звітності малого підприємства операційні витрати не відображаються за елементами [54].

Більшість підприємств малого бізнесу застосовують як інформаційну базу для управління фінансовий облік за П(С)БО. Однак такий облік зорієнтований на підготовку фінансової звітності та не приймає до увагу специфічні запити керівництва. Ця звітність має певну інформаційну цінність для керівництва

підприємства, проте її показники є стандартизованими, не оперативними та узагальненими для потреб управління [31].

Управлінський облік є дієвою системою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень для зростання ефективності управління підприємством торгівлі, а також його економічної результативності. Під цим терміном розуміють особливу систему внутрішньокорпоративного управління витратами і оборотними коштами з метою оптимізації використання капіталу, зростання рентабельності, поліпшення фінансових і нефінансових показників підприємства, отримання лідируючих позицій на ринку [72, с. 37].

Мета управлінського обліку витрат збігається з кінцевою метою управління підприємством – отриманням оптимального прибутку при найменших витратах [13].

Однією з головних умов підвищення ефективності діяльності підприємства є систематичне зменшення витрат операційної діяльності. Рівень і розмір витрат формується під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів середовища підприємства (дод. Н) [26].

Економне використання підприємством матеріальних, трудових та фінансових ресурсів при виготовленні та реалізації продукції, виконанні робіт та наданні послуг надає можливість більш ефективніше здійснювати виробничий процес, отримати більший прибуток і рівень рентабельності продукції. Йдеться про досягнення не мінімального рівня витрат, а оптимального, такого, що забезпечує реалізацію конкурентної продукції (робіт, послуг).

Щоб оптимізувати витрати на підприємстві під час їх формування та забезпечити їх результативність, доцільно виконати такі умови [33]:

- 1) приріст загальної суми витрат не повинен перевищувати приріст виручки від реалізації (доходів);
- 2) мінімальний рівень (середніх) витрат повинен досягатися за такого обсягу виробництва й реалізації, коли граничні витрати за своїм розміром

дорівнюють середнім витратам. Подальше зростання обсягів діяльності призведе до збільшення розмірів середніх витрат, що не є ефективним;

3) зниження витрат не повинно викликати негативних явищ: зниження якості продукції (робіт, послуг) і, як наслідок, погіршення якісних показників діяльності підприємства;

4) розмір витрат повинен бути пов'язаний із забезпеченістю підприємства ресурсами, прогнозовані значення витрат повинні визначатися з урахуванням ресурсних обмежень, а розрахунки мають забезпечувати найбільш оптимальне їх використання;

5) повинна досягатися відповідність зміни витрат змінам обсягу й особливостей діяльності підприємства, його цільових орієнтирів, вимог покупців до якості й асортименту продукції тощо.

У нашій країні більшість малих підприємств працюють в умовах невизначеності та формують облікову інформацію тільки з метою складання звітності, не усвідомлюючи ряд переваг, що дає управлінський облік. Адже, на основі даних управлінського обліку можна аналізувати, планувати, прогнозувати та контролювати господарські процеси підприємства, що забезпечить отримання економічних вигод у майбутньому [76].

Багатоцільовий характер управлінської інформації породжує різноманіття інформаційних систем управлінського обліку. Однією з таких контрольно-інформаційних систем є бюджетування, що займає провідне місце серед інструментів системи управлінського обліку та спрямоване на підвищення ефективності роботи підприємства. Функціональна значущість бюджетування в управлінському обліку виявляється у встановленні цільових орієнтирів фінансової ефективності і рентабельності, збереженні та примноженні активів компанії, поліпшенні її інвестиційної привабливості [72, с. 126].

Види обраних бюджетів (дод. II) мають бути узгоджені із причинами, через які вони вводяться та відповідають певним об'єктам бюджетів відповідно до обраної мети [78].

Актуальність і необхідність впровадження системи бюджетування на підприємствах малого бізнесу обумовлена низкою причин [10]:

- бюджетування є основою внутрішнього планування;
- інтегрує методи і показники оперативного планування у систему управління фінансами;
- сприяє розробці точних планів діяльності;
- є основою фінансової дисципліни;
- бюджетування є засобом координації діяльності усіх структурних підрозділів підприємства.

Висновки за розділом 1

Дослідивши теоретичні основи обліку витрат підприємств малого бізнесу можна зробити висновок:

1. В економічній літературі існує два підходи до трактування поняття "витрати" - економічний та бухгалтерський. Бухгалтерський підхід вказує на умови визнання та економічні наслідки впливу витрат на стан майна в частині активів і зобов'язань суб'єктів господарювання.

2. У науковій літературі і нормативних документах використовується значна кількість класифікаційних ознак витрат. В бухгалтерському обліку доцільно використовувати такі ознаки класифікації, які узгоджені з інформаційними запитами користувачів та цілями управління.

3. У сучасних умовах господарювання витрати є основним фактором, який впливає на прибуток. Основні завдання управління витратами спрямовані на отримання оптимального прибутку. Управління витратами забезпечує контроль доцільності проведення тих чи інших господарських операцій, дозволяє виявити резерви забезпечення його фінансової стійкості.

4. Бухгалтерський облік витрат визначається потребами користувачів для складання та подання звітності. Однак, для управління необхідна більш повна, детальна інформація для планування та аналізу господарської діяльності. Більшість малих підприємств використовують дані бухгалтерського обліку для

управління, але для ефективного управління витратами цих даних не достатньо, не відповідають на специфічні запити користувачів, тому необхідно впроваджувати управлінський облік на підприємствах малого бізнесу, що забезпечить отримання даних, необхідних для управління витратами, дозволить використовувати сучасні наукові рекомендації щодо виявлення і використання резервів оптимізації витрат, дасть змогу обрати оптимальний метод калькулювання собівартості або впровадити одну з сучасних систем управління витратами.

5. Впровадження бюджетування на підприємствах дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємства, аналізувати результати діяльності, виявити відхилення та вчасно вжити заходи для уникнення небезпек або використання сприяє умов.

РОЗДІЛ 2

СТАН ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «ПЛАСТ І КО»

2.1. Відображення витрат підприємств малого бізнесу у фінансовому обліку і звітності

Товариство з обмеженою відповідальністю «Пласт і Ко» здійснює діяльність щодо комплектація зовнішніх полімерних систем газопостачання, водопостачання і каналізації. Характеристика підприємства та аналіз показників його діяльності наведені у дод. Р.1.

Організаційна структура управління підприємством «Пласт і Ко» представлена на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Пласт і Ко»

Джерело: складено автором на основі даних підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Підприємство використовує спрощену форму Балансу (форма № 1-м) та Звіту про фінансові результати (форма № 2-м).

Характеристика основних документів для обліку витрат на підприємстві ТОВ "Пласт і Ко" наведена в табл. 2.1.

Організація документообороту на підприємстві встановлюється керівником підприємства. Рух первинних документів у бухгалтерському обліку затверджено графіком.

Таблиця 2.1

Характеристика основних документів для обліку витрат на підприємстві ТОВ "Пласт і Ко"

№ пор	Назва документа	Характер документа	Відповідальний за складання	Елемент витрат	Призначення
1.	Товарно-транспортна накладна	Зовнішній	Бухгалтерія постачальника	Матеріальні витрати	виконує функцію супроводження товару від постачальника до покупця, визначає суму витрат на перевезення
2.	Акт на списання матеріалів	Внутрішній	Матеріально-відповідальна особа	Матеріальні витрати	є підставою для списання вартості використаних матеріалів на витрати
3.	Авансовий звіт	Внутрішній	Підзвітна особа	Інші операційні витрати	призначений для перевірки доцільності здійснених витрат, суми витрат
4	Інвентаризаційний опис	Внутрішній	Інвентаризаційна комісія	Матеріальні витрати	призначений для перевірки збереження ТМЦ
5.	Розрахунок амортизаційних відрахувань	Внутрішній	Головний бухгалтер	Амортизація	відображає суми амортизаційних відрахувань
6.	Акт списання МШП	Внутрішній	Головний бухгалтер	Матеріальні витрати	використовується для відображення суми переданих в експлуатацію МШП
7.	Розрахунково-платіжна відомість	Внутрішній	Головний бухгалтер	Витрати на оплати праці	відображає суми нарахованої заробітної плати
8.	Розрахункова відомість	Внутрішній	Головний бухгалтер	Відрахування на соціальні заходи	Відображає суми відрахувань на соціальні заходи

Джерело: складено автором за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Порядок документообігу з обліку витрат на ТОВ «Пласт і Ко» показано на рис. 2.2.

Підприємство здійснює облік витрат за національними стандартами із застосуванням рахунків 8 і 9 класів. Робочий план рахунків підприємства наведено в додатку Т.

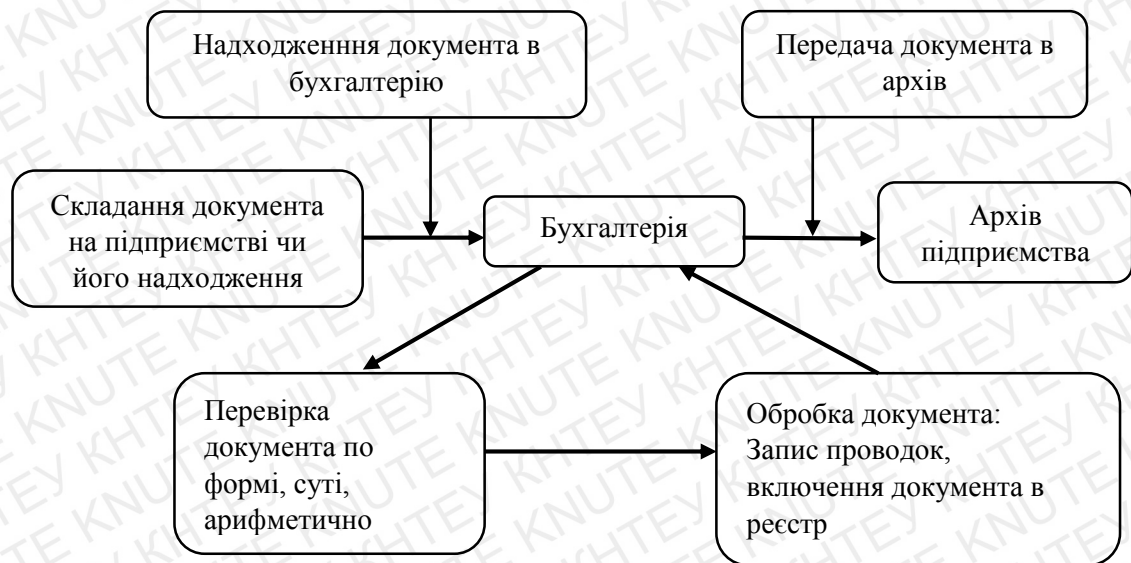

Рис. 2.2. Документообіг з обліку витрат на ТОВ «Пласт і Ко»

Джерело: складено автором за даними ТОВ "Пласт і Ко".

Кореспонденція рахунків з обліку витрат на ТОВ «Пласт і Ко» наведена в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Відображення витрат в бухгалтерському обліку на ТОВ «Пласт і Ко»

Дата	Документ	Зміст	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	2	3	4	5	6
04.11.2018	Акт приймання-передачі виконаних робіт	Витрати на консультаційні та інформаційні послуги від ТОВ "Інформконсалтинг"	949	631	11 313,94
12.11.2018	Введення в експлуатацію	Відпущені канцтовари для власних потреб	949	22	6 465,42
30.11.2018	Акт приймання-передачі виконаних робіт	Відображено послуги з доставки товару (труба ПЕ 100 SDR 17) покупцям сторонньою організацією (ФОП Єфімов О.В.)	949	631	1 493,33
30.11.2018	Акт приймання-передачі виконаних робіт	Відображено отримані послуги з оренди складу від ТОВ "Інвістас"	949	631	32 266,67
		Відображено податковий кредит	6442	631	5 377,78
30.11.2018	Акт приймання-передачі виконаних робіт	Відображено отримані послуги з оренди офісу від ТОВ "МедіаІнвест"	949	631	6 000,00
		Відображено податковий кредит	6442	631	1 000,00

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6
30.11.2018	Розрахунково-платіжна відомість	Нарахування заробітної плати працівнику адміністративного відділу	811	661	5 230,00
30.11.2019	Розрахунково-платіжна відомість	Нарахування благодійної матеріальної допомоги працівнику адміністративного відділу	816	663	2 685,00
30.11.2018	Розрахунково-платіжна відомість	Нарахування ЄСВ на фонд оплати праці працівника	821	651	1 170,00
30.11.2018	Акт приймання-передачі виконаних робіт	Отримано послуги з телефонного зв'язку	84	631	133,38
		Відображено податковий кредит	641	631	22,23
03.12.2018	Видаткова накладна	Списано собівартість реалізованих товарів (труба ПЕ 100 SDR 17)	902	281	16 599,64
31.12.2018	Бухгалтерські розрахунки	Закриття загально виробничих витрат	91	84	133,38
31.12.2018	Бухгалтерські розрахунки	Закриття загально виробничих витрат	23	91	133,38
31.12.2018	Бухгалтерські розрахунки	Закриття елемента затрат, зарплата адміністративного персоналу	92	811	34 834,91
31.12.2018	Бухгалтерські розрахунки	Закриття елемента затрат, матеріальна допомога адміністративному персоналу	92	816	7 200,00
31.12.2018	Бухгалтерські розрахунки	Списання на фінансовий результат адміністративних витрат	791	92	354 034,91
31.12.18	Бухгалтерські розрахунки	Списання на фінансовий результат відрахування на соціальні заходи	791	821	1 170,00
31.12.2018	Бухгалтерські розрахунки	Списання на фінансовий результат собівартості реалізованих товарів	791	902	354 034,91

Джерело: сформовано автором за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

З табл. 2.2 видно, що деякі господарські операції на ТОВ "Пласт і Ко" не вірно відображені. Підприємство не поділяє операційні витрати за статтями, які не включаються до собівартості реалізованих товарів, та відображає більшість з них на рахунку 949 "Інші витрати операційної діяльності". Також, певні операції обліковуються без використання рахунків 8 класу, що суперечить обліковій політиці підприємства. Рекомендації щодо відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку будуть надані в розділі 3.

Відображення витрат у фінансовій звітності згідно з національними стандартами на підприємстві ТОВ "Пласт і Ко" наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Відображення витрат у Звіті про фінансові результати підприємствами
малого бізнесу (форма № 2м)**

Найменування статті	Код	Примітки	Рахунки робочого плану
Собівартість реалізованої продукції	2050	Виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів. Тут же зазначають нерозподілені постійні загальновиробничі витрати, що входять до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг).	Обороти за Кт субрах. 902 з Дт субрах. 791
Інші операційні витрати	2180	— Адміністративні витрати; — витрати на збут; — собівартість реалізованих оборотних активів (крім готової продукції, товарів і фінансових інвестицій); — собівартість реалізованих необоротних активів, утримуваних для продажу, і груп вибуття; — відрахування на створення резерву сумнівних боргів і суму списаних безнадійних боргів; — втрати від знецінення виробничих запасів; — втрати від операційних курсових різниць; — визнані економічні санкції; — відрахування для забезпечення відшкодування майбутніх операційних витрат; — інші витрати, пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Сюди ж включають належну до сплати за звітний період відповідно до законодавства суму податків і зборів.	Обороти за Кт рах. 82, 92, 93, 94 з Дт субрах. 791
Інші витрати	2270	Тут відображають: — витрати на сплату відсотків та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями; — втрати від участі в капіталі; — собівартість реалізації фінансових інвестицій; — втрати від неопераційних курсових різниць; — втрати від уцінки фінансових інвестицій і необоротних активів; — інші витрати, що виникають у процесі діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Показник наводять у дужках.	Обороти за Кт рах. 95, 96 з Дт субрах. 792; за Кт рах. 97 з Дт субрах. 793
Податок на прибуток	2300	Показують суму податку на прибуток за звітний період, що визначається відповідно до ПКУ. Показник наводять у дужках.	Оборот за Дт рах. 98 з Кт субрах. 6411, 481

Джерело: складено автором за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко" на основі [9].

Хоча досліджуване підприємство відображає адміністративні витрати та витрати на збут на рахунок 949, але так як у Звіті про фінансові результати вони відображаються у рядку 2180 "Інші операційні витрати", то значення статті є вірним і дані порушення не впливають на фінансовий результат.

2.2. Оподаткування операцій з обліку витрат підприємств малого бізнесу

Незалежно від сутності економічних відносин дані бухгалтерського обліку завжди є джерелом інформації про розрахунки підприємства за податками й платежами. Бухгалтерський облік пов'язаний з податковими розрахунками передусім в частині елементів витрат, що визначають показник оподаткованого прибутку. Для достовірності розрахунку витрат з метою оподаткування на рівні облікової політики необхідне чітке визначення позицій щодо оцінки, визнання, документального й економічного обґрунтування витрат [66].

Витрати безпосередньо не є об'єктом оподаткування, а враховуються при розрахунку об'єкта оподаткування податком на прибуток.

Об'єктом оподаткування є фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток), визначений у фінансовій звітності підприємства за правилами бухгалтерського обліку та відкоригований на різниці, передбачені ПКУ [51].

Вплив податкових різниць на фінансовий результат до оподаткування наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Вплив податкових різниць на фінансовий результат до оподаткування

Веде до збільшення	Веде до зменшення
1	2
витрати щодо безповоротної фіндопомоги перерахованої неплатникам податку на прибуток (крім фізосіб), "нульовим" платникам податку, а також неприбутковим організаціям (при перевищенні ліміту) (пп. 140.5.10 ПКУ, 140.5.9 ПКУ)	доходи від отримання дивідендів від платників податку на прибуток або платників єдиного податку (пп. 140.4.1 ПКУ).
витрати щодо поворотної фіндопомоги, яка перетворилася на безповоротну внаслідок змін умови договору щодо її повернення або визнання заборгованості по такій допомозі безнадійною (пп. 139.2.1 ПКУ, пп. 140.5.10 ПКУ)	
витрати щодо списання дебіторської заборгованості, яка не відповідає ознакам пп. 14.1.11 ПКУ (пп. 139.2.1 ПКУ)	

Продовження табл. 2.4

1	2
Різниці по основним засобам і нематеріальним активам:	
витрати щодо амортизації і ремонту невиробничих основних засобів (пп. 138.3.2 ПКУ)	доходи з дооцінки основних засобів і нематеріальних активів в межах колишньої уцінки (п. 138.1 та 138.2 ПКУ)
витрати щодо ремонту невиробничих основних засобів (пп. 138.3.2 ПКУ)	витрати на амортизацію основних засобів і нематеріальних активів, які нараховані за правилами п. 138.3 ПКУ, серед яких дотримання мінімально допустимих строків використання
витрати з уцінки основних засобів і нематеріальних активів (п. 138.1 та 138.2 ПКУ).	
витрати на амортизацію виробничих основних засобів і нематеріальних активів, які нараховані за правилами бухгалтеріку	
Різниці за резервом сумнівних боргів:	
на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів згідно П(С)БО або МСФЗ (пп. 139.2.1 ПКУ)	на суму списання дебіторської заборгованості (у т.ч. за рахунок створення резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним у пп. 14.1.11 ПКУ для безнадійної заборгованості (пп. 139.2.2 ПКУ).
на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів. При цьому збільшення відбуваються на суму всієї списаної дебіторської заборгованості	на суму списання дебіторської заборгованості (у т.ч. за рахунок створення резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним у пп. 14.1.11 ПКУ для безнадійної заборгованості (пп. 139.2.2 ПКУ)
Різниці за забезпеченнями (крім забезпечення відпускних)	
витрати на створення забезпечення щодо відшкодування майбутніх витрат (пп. 139.1.1 ПКУ).	на суму понесених фактично витрат, під які створювалося забезпечення, тобто його використання (пп. 139.1.2 ПКУ)
Облік інвестицій за методом участі в капіталі	
втрати відучасті в капіталі (пп. 140.4.1 ПКУ, 140.5.3 ПКУ)	доходи від участі в капіталі (пп. 140.4.1 ПКУ, 140.5.3 ПКУ)
Штрафи, пені, неустойки	
штрафи сплачені на користь осіб, які не є платниками податку на прибуток (крім фізосіб), у т.ч. платників єдиного податку (102.13 ЗІР).	

Джерело: [42].

На підприємстві ТОВ "Пласт і Ко" у досліджуваній період податкових різниць не виникає, тому об'єкт оподаткування податком на прибуток не коригується.

За даними бухгалтерського обліку ТОВ "Пласт і Ко" визначено фінансовий результат до оподаткування, який відображено у рядку 2290 Звіту про фінансові результати за формою № 2-м, який складає 377249 грн у 2018 році. Підприємство є платником податку на прибуток без коригування податкових різниць і нараховало в декларації податок на прибуток (рис. 2.3) у

розмірі 67905 грн за ставкою 18%. Згідно П(С)БО 25 “Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємництва” витрати з податку на прибуток відображаються у розмірі фактично нарахованого податку за даними декларації. Отже, переноситься до рядка 2300 “Податок на прибуток” спрощеного звіту про фінансові результати (форма № 2м) сума нарахованого податку на прибуток з декларації. Також здійснено такі бухгалтерські проведення:

- нараховані витрати з податку на прибуток Дт 981 Кт 641;
- списані витрати з податку на прибуток на фінансовий результат Дт 791 Кт 981.

(грн)		
ПОКАЗНИКИ	Код рядка	Сума
1	2	3
Дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку	01	21848100
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток), визначений у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності (+, -)	02	377249
Різниця, які виникають відповідно до Податкового кодексу України (+, -)	03 ПІ	-
Об’єкт оподаткування (рядок 02 + рядок 03 ПІ) (+, -)	04	377249
Прибуток, звільнений від оподаткування, або збиток від діяльності, прибуток від якої звільнений від оподаткування (+, -)	05 ПЗ	-
Податок на прибуток ((позитивне значення) (рядок 04 – рядок 05 ПЗ) x 18 ² /100)	06	67905
Дохід за договорами страхування і співстрахування, визначений згідно з підпунктом 141.1.2 пункту 141.1 статті 141 розділу III Податкового кодексу України, у тому числі:	07	-
за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорами страхування додаткової пенсії, та визначений підпунктами 14.1.52, 14.1.52 1, 14.1.52 2 і 14.1.116 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України	07.1	-

Рис. 2.3. Податкова декларація з податку на прибуток ТОВ "Пласт і Ко" (витяг)

Джерело: дані підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Відповідно до П(С)БО 16, як зазначалось вище, податок на прибуток визнається витратами.

Безпосередньо витрати не підлягають оподаткуванню, а певні господарські операції пов'язані з виникненням витрат, наприклад нарахування заробітної плати працівникам, на фонд оплати праці яких нараховується ЄСВ.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі - єдиний внесок) - консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав

застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [61].

Для обліку розрахунків за ЄСВ використовується субрахунок 651 "За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування". За кредитом субрахунку 651 відображайте нарахування ЄСВ, а за дебетом — його сплату (перерахування).

Підприємства, які застосовують рахунки класу 8, суми ЄСВ, нарахованого на заробітну плату працівників, спочатку групують на окремому субрахунку 821 «Відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Сформовані ЄСВ-витрати, як і суми нарахованої зарплати, списуються залежно від функціональних обов'язків працівників за допомогою запису: Дт 23, 24, 91, 92, 93, 94 — Кт 821.

У свою чергу, суб'єкти господарювання, які використовують тільки рахунки класу 9, суми нарахованого ЄСВ відображають проводкою: Дт 15, 23, 24, 91, 92, 93, 94 — Кт 651 [76].

Щодо сум нарахованого єдиного соціального внеску (ЄСВ) по найманим працівникам подається Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (рис. 2.4).

На досліджуваному підприємстві ТОВ "Пласт і Ко" нарахування ЄСВ відображається проводкою Дт 821 Кт 651 зі списанням витрат одразу на фінансовий результат на субрахунок 791 "Результат операційної діяльності".

Здійснюючи операції з реалізації товарів на митній території України, якщо суб'єкт господарювання є платником податку додану вартість, має нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ, оскільки дані операції є об'єктом оподаткування.

Податок на додану вартість— це непрямий податок, який входить до ціни товарів (робіт, послуг) і сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент).

Таблиця 1. Нарахування єдиного внеску

№ з/п	Назва показника	Сума (грн.)
1	2	3
1	Загальна сума нарахованої заробітної плати, винагород за виконану роботу (надані послуги) за цивільно-правовими договорами, оплати допомоги по тимчасовій непрацездатності та допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами, усього (р. 1.1 + р. 1.2 + р. 1.3 + р. 1.4 + р. 1.5)	31700
1.1	сума нарахованої заробітної плати	31700
1.2	сума винагород за договорами цивільно-правового характеру	0
1.3	сума оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності, що здійснюється за рахунок коштів роботодавця	-
1.4	сума допомоги по тимчасовій непрацездатності, яка виплачується за рахунок коштів фонду соціального страхування	-
1.5	сума допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами	0
2	Сума нарахованої заробітної плати, винагород за виконану роботу (надані послуги) за цивільно-правовими договорами, оплати допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами та додаткової бази нарахування, на яку нараховується єдиний внесок, усього (р. 2.1 + р. 2.2 + р. 2.3 + р. 2.4 + р. 2.5)	31700
2.1	роботодавцями (22,0 %)	31700
2.2	підприємствами, установами і організаціями працюючим інвалідам (8,41 %)	0
2.3	підприємствами та організаціями всеукраїнських громадських організацій інвалідів, зокрема товариствами УТОГ та УТОС (5,3 %)	0
2.4	підприємствами та організаціями громадських організацій осіб з інвалідністю, працюючим особам з інвалідністю (5,5 %)	0
2.5	Додаткова база нарахування єдиного внеску (22,0 %)	0
3	Нараховано єдиного внеску, усього (р. 3.1 + р. 3.2 + р. 3.3 + р. 3.4 + р. 3.5)	6974
3.1	на суми, нарахованої роботодавцями заробітної плати, винагороди за виконані роботи (надані послуги) за цивільно-правовими договорами, оплати допомоги по тимчасовій непрацездатності та допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами (22,0 %)	6974
3.2	на суми заробітної плати, нарахованої підприємствами, установами і організаціями працюючим особам з інвалідністю (8,41 %)	0

Рис. 2.4. Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування ТОВ "Пласт і Ко" (витяг)

Джерело: дані підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Хоча ПДВ входить до ціни товарів, але не є витратами підприємства покупця, а вираховується з доходів від реалізації товарів продавця. Покупець має право на податковий кредит (сума, на яку покупець може зменшити податкове зобов'язання) на суму податкової накладної зареєстрованої продавцем в ЄРПН, але не пізніше ніж через 1095 календарних днів з дати складення податкових накладних. Але, якщо цей строк було пропущено підприємством, то воно повністю втрачає право на відображення відповідної суми ПДВ у складі податкового кредиту [51].

Втрата права на податковий кредит має відобразитися в обліку підприємства. Після закінчення 1095-денного строку суму втраченого податкового кредиту слід визнати іншими операційними витратами і віднести до дебету субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності». Як наслідок, підприємство має реальні грошові втрати у розмірі податкового кредиту. І хоча цю суму буде враховано при розрахунку податку на прибуток, компенсувати втрати не вдасться [8].

2.3. Управлінський облік витрат підприємств малого бізнесу

Щодо організації управлінського обліку, то на підприємстві не існує окремого структурного підрозділу, який би займався веденням управлінського обліку. Для прийняття управлінських рішень створюється тимчасова творча група, сформована з провідних спеціалістів різних центрів відповідальності під керівництвом головного бухгалтера підприємства.

Сформувані обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на малому підприємстві можна тільки на базі наявної організаційної структури, оскільки здебільшого такі суб'єкти господарювання не мають у розпорядженні ресурсів для утримання окремого планово-аналітичного підрозділу. Однак оскільки масштаби господарювання також не дуже великі, то аналітичні розрахунки здатен виконувати один спеціаліст. Отже, доцільно створити додаткову посаду бухгалтера-аналітика і водночас розширити функціональні обов'язки вже працюючих бухгалтерів, додавши обов'язок ведення управлінського обліку до їхніх посадових інструкцій. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами наведено на рис. 2.5 [31].

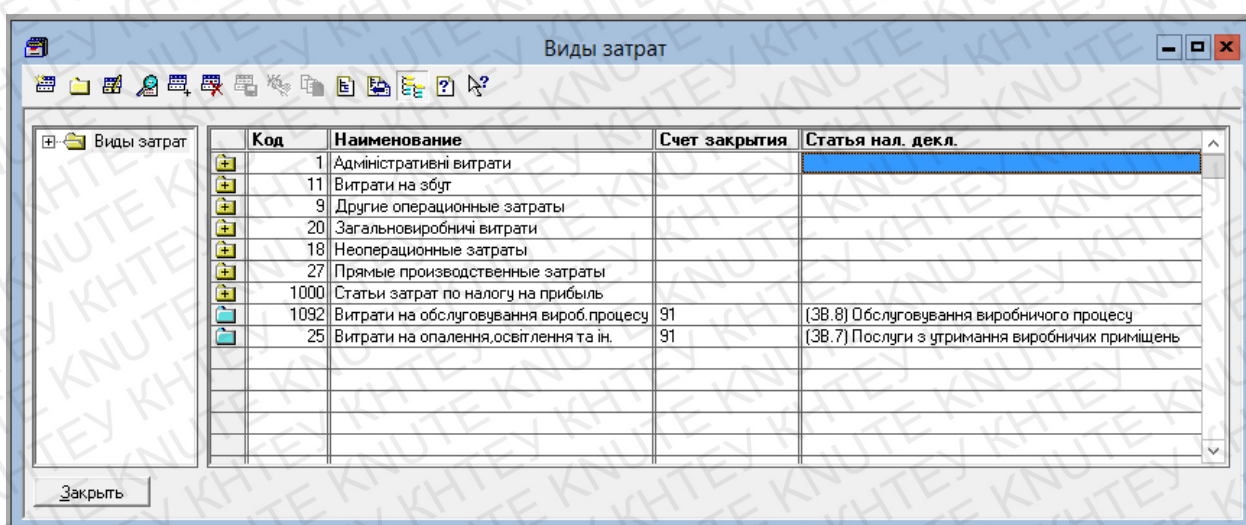
Рис. 2.5. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами малого підприємства

Джерело: удосконалено автором [31].

Як зображено на рис. 2.5, бухгалтерський облік малого підприємства рекомендується формувати як єдність двох складових – фінансового й управлінського обліку. Кожна складова виконуватиме свої функції. Фінансовий облік забезпечуватимуть підготовку і надання інформації зовнішнім користувачам, у першу чергу державним органам [31].

Управлінський облік витрат на досліджуваному підприємстві обмежується використанням позамовного методу калькулювання витрат для визначення прибутковості певного замовлення з елементами калькулювання собівартості за стадіями життєвого циклу, встановленням статей витрат, які використовуються для аналізу рівня витрат.

Структура довідника "Види витрат" в інформаційній базі «1С: Підприємство 7.7» є нелогічною (рис. 2.6). Пропозиції щодо структури довідника "Види витрат" наведено в дод. У.

Код	Наименование	Счет закрытия	Статья нач. декл.
1	Административные затраты		
11	Витраты на збул		
9	Другие операционные затраты		
20	Загальновиробничі витрати		
18	Неоперационные затраты		
27	Прямые производственные затраты		
1000	Статьи затрат по налогу на прибыль		
1092	Витраты на обслуживание вироб. процесу	91	(38.8) Обслуживание виробничого процесу
25	Витраты на опалення, освітлення та ін.	91	(38.7) Послуги з утримання виробничих приміщень

Рис. 2.6. Види затрат на ТОВ "Пласт і Ко"

Джерело: дані підприємства ТОВ "Пласт і Ко"

Перед торговою компанією виникає проблема визначення тих товарів, які мають максимальну привабливість з точки зору принесеного їх продажем прибутку. В якості міри привабливості можуть виступати такі характеристики, як оборот товару (сума відвантаженого товару за цінами відвантаження), сума коштів, отримана від покупця за даний товар, величина і відсоток прибутку, обчисленої виходячи з суми відвантаження або суми оплати. Звіт "Оцінка

прибутковості товарів" (рис. 2.7) дозволяє розраховувати будь-яку з цих характеристик привабливості товарів і тим самим полегшує роботу особі, що приймає рішення, по знаходженню оптимальних шляхів вкладення коштів [59].

Товар	Продано	Оборот	Собівартість	Виручка	Грошовий прибуток у %	Ціна ГС 2018 !!! на 01.10.18	Можно купить на выручку по ценам на 01.10.18	Кількісний прибуток в %	Дод. вкладення
П/Э ТРУБА ФИТИНГИ									
ТРУБА ПЭ ВОДА									
ПЕ 100									
SDR 17 бухты									
ПЭ100 SDR 11 20x2,0 бух (пог.м)	200 000	1'675.00 грн.	1'150.04 грн.	1'675.00 грн.	45.65		200.000	0	
ПЭ100 SDR 13,6 25x2,0 питьевая (пог.м)	20 000	213.84 грн.	179.20 грн.	213.84 грн.	19.33		20 000	0	
ПЭ100 SDR 17 40x2,4 бух.питьевая (пог.м)	35 000	735.00 грн.	655.20 грн.	735.00 грн.	12.18		35 000	0	
ПЭ100 SDR 17 50x3,0 бух.питьевая (пог.м)	400 000	13'008.00 грн.	11'457.60 грн.	13'008.00 грн.	13.53		400 000	0	
ТРУБА ПЭ ГАЗ									
Труба п/э ГАЗ SDR11									
Труба ПЭ ГАЗ SDR11 32x3,0 бух. (пог.м)	200 000	4'332.12 грн.	3'203.20 грн.	4'332.12 грн.	35.24		200 000	0	
Фитинги ГАЗ									
Зварювальний апарат									
Терморезисторные сварочные аппараты									
Оптим-231 м (шт)	1 000	20'500.00 грн.	16'800.00 грн.	20'500.00 грн.	22.02		1 000	0	
Краны газовые									
Ковер великий (шт)	12 000	2'613.60 грн.	1'712.00 грн.	2'613.60 грн.	52.66		12 000	0	
Кран газовый ПЭ 32 (шт)	20 000	18'865.17 грн.	17'844.20 грн.	18'865.17 грн.	5.72		20 000	0	
Подожкавач до крану (шт)	10 000	3'201.60 грн.	2'185.00 грн.	3'201.60 грн.	46.53		10 000	0	
Лента сигнальная									
Лента сигнальная с проводом (пог.м)					0			0	
Переход ПЭ/СТ									

Рис. 2.7. Звіт "Оцінка прибутковості товарів на ТОВ "Пласт і Ко"

Джерело: дані підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Звіт "Планування закупівлі" (рис. 2.8) призначений для аналізу продажів товарів в рамках управлінського обліку і для планування необхідного обсягу закупівель на найближчий період.

Товар	Продано	Днів продажу	Середня продаж за 1 день	Залишок на 31.12.18	Резерв на 31.12.18	Мін. залишок	Необхідний об'єм закупівлі
Буртовая втулка ПФ							
ПФ Буртова втулка SDR 11 200 (шт)	31 000	43	0.721	9 000			8
ПФ Буртова втулка SDR 17 200 (шт)	83 000	43	1.930	30 000			15
ПФ Буртова втулка SDR 17 250 (шт)	128 000	43	2.977	53 000			16
ПФ Буртова втулка SDR 17 315 (шт)	105 000	43	2.442	34 000			23
Колено стыковое 60 гр							
Колено стык. 60 гр. SDR17,6 355 (шт)	2 000	43	0.047	1 000			1
Переход редуционный							
Переход редуц стык SDR17,6 400/280 (шт)	6 000	1	6 000				138
Тепловые насосы							
Муфта U-образная 32 без заглушки (шт)		0		-14 000			14
Тройник РАВносторонний							
Тройник SDR17,6 стык. 400 (шт)	4 000	28	0.143	1 000			3
Фланец стальной БЕЗНАП							
Фланец вильный до втулки ПЕ 140 (шт)	10 000	7	1.429	20 000			13
Фланец вильный до втулки ПЕ 160 (шт)	97 000	43	2.266	27 000			25
Фланец вильный до втулки ПЕ 180 (шт)	17 000	9	1.889	10 000			34
Фланец вильный до втулки ПЕ 200 (шт)	30 000	43	0.698	5 000			12
Фланец вильный до втулки ПЕ 280 (шт)	16 000	43	0.372	6 000			3
Фланцевые прокладки							
Прокладка межфланцевая 65 (пог.м)	5 000	43	0.116	1 000			2
Прокладка межфланцевая 80 (пог.м)	7 000	42	0.167				4

Рис. 2.8. Звіт "Планування закупівлі на ТОВ "Пласт і Ко"

Джерело: дані підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Необхідний обсяг закупівель розраховується з урахуванням мінімального товарного залишку, залишку товару на кінець періоду аналізу продажів і середньої швидкості продажів. Даний звіт дозволяє спланувати витрати на закупівлю товарів [44].

Підсумовуючи вище викладене, можна стверджувати, що на підприємстві ТОВ "Пласт і Ко" відсутня належним чином організація управлінського обліку витрат. Необхідно запровадити облік витрат за центрами відповідальності, який сприятиме реалізації основних функцій системи управління, в тому числі планування, обліку, контролю, аналізу, координації та регулювання, обміну інформацією. Також для планування та подальшого управління ними необхідно запровадити бюджетування на ТОВ "Пласт і Ко".

Висновки за розділом 2

Дослідивши стан обліку витрат на підприємстві малого бізнесу ТОВ "Пласт і Ко" можна зробити такі висновки:

1. На підприємстві ведеться облік відповідно до законодавства, є окремі порушення щодо відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку, але вони не впливають на показники фінансової звітності.

2. Підприємство ТОВ "Пласт і Ко" є платником податку на прибуток на загальних підставах. Облік витрат на підприємстві забезпечує розрахунок об'єкта оподаткування податком на прибуток. Виявленні відхилення щодо відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку не впливають на розрахунок податку на прибуток. На ТОВ "Пласт і Ко" впродовж досліджуваного періоду не виникають податкових різниць не виникає, тому об'єкт оподаткування податком на прибуток не коригується.

3. Управлінський облік на підприємстві фактично не ведеться, що разом з тим вимагає для забезпечення потреб керівників організації управлінського обліку в частині виокремлення статей витрат, розширення робочого плану рахунків щодо обліку витрат, запровадження обліку за центрами відповідальності, впровадження системи бюджетування, що надасть

можливість отримувати більш чітку інформацію щодо витрат, аналізувати фактори, що впливають на їх рівень, сприятиме ефективному управлінню витратами та підприємством в цілому.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПЛАСТ І КО»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку витрат на підприємстві

Наявність якісної інформації про діяльність підприємства є запорукою успішного та ефективного ведення бізнесу. Інформаційні ресурси відіграють таку ж важливу роль, як і матеріальні, фінансові, трудові [70, с. 132]. Тому обґрунтованому формуванню інформації про витрати та відображенню її у звітності необхідно приділяти значну увагу.

Удосконалення обліку витрат концептуально вимагає підвищення аналітичності облікових даних, що базується на розробці субрахунків та додавання додаткових аналітичних рахунків для відображення в бухгалтерському обліку витрат діяльності [19].

В Інструкції про застосування Плану рахунків не визначено субрахунки до рахунку 92 «Адміністративні витрати» та 93 «Витрати на збут», а лише зазначено, що їх аналітичний облік здійснюється за статтями витрат. Тому в науковій літературі запропоновані можливі субрахунки для належної організації обліку таких витрат. Так, Ю. Чебан виділяє групи адміністративних витрат, в подальшому пропонуючи відповідні субрахунки для їх обліку (дод. Р):

- перша група – витрати на оплату праці адміністративного персоналу, нарахування на фонд оплати праці (ЄСВ);
- друга – витрати на електроенергію, опалення, канцелярські вироби, зв'язок тощо;
- третя – послуги банку, консультаційні та інформаційні послуги тощо;
- четверта – представницькі витрати, вартість навчання адміністративного персоналу тощо [74, с. 73].

О.С. Гавриловський [10, с. 119] з метою вдосконалення діючого Плану рахунків, враховуючи пропозиції різних авторів і результати власних досліджень, пропонує рахунок 93 «Витрати на збут» перейменувати на «Витрати

на збут, рекламу й маркетинг». До цього рахунку автор пропонує відкривати такі субрахунки:

931 «Витрати на збут»,

932 «Витрати на рекламу»,

933 «Маркетингові витрати».

З позиції О.С. Гавриловського, запропоновані субрахунки та відповідний склад витрат в обліку доцільно використовувати в практичній діяльності обліковців на підприємствах різних галузей економіки [10, с. 119].

Як зазначає О.А. Шевчук [80, с. 10], типова кореспонденція за рахунком 93 не вирішує проблеми формування достовірної інформації щодо витрат на збут продукції і не дає можливості ефективно управляти ними. У зв'язку з цим автор рекомендує запровадити зміни до Плану рахунків, зокрема до рахунку 93 «Витрати на збут» відкрити субрахунки, виходячи з найбільш використовуваної класифікації витрат на збут, а саме:

931 «Витрати на рекламу і маркетинг»;

932 «Витрати на зберігання готової продукції»;

933 «Транспортні витрати збуту»;

934 «Трансакційні витрати»;

935 «Інші витрати на збут».

Це, на думку О.А. Шевчука, значно спростить отримання даних для аналізу витрат на збут та сприятиме оптимізації їх планування [80, с. 10].

О.М. Хавроненко та А.В. Гриліцькою розроблено систему аналітичного складника з обліку адміністративних витрат та витрат на збут, який деталізовано у дод. Ф.

Л.М.Очеретько та А.Ю. Тимошенко вважають, що назва рахунку 93 «Витрати на збут» та його характеристика не повною мірою відповідають обліку, змісту та складу облікових витрат що стосується збуту продукції (товарів, робіт, послуг) та проведення рекламних і маркетингових заходів. Тому для удосконалення чинного Плану рахунків, доцільно перейменувати рахунок 93 «Витрати на збут» на «Витрати на збут, рекламу та маркетинг» [43].

З урахуванням специфіки діяльності ТОВ «Пласт і Ко» субрахунки, які необхідно запровадити на підприємстві наведені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Рекомендовані субрахунки для обліку адміністративних витрат та витрат на збут для використання на підприємстві ТОВ «Пласт і Ко»

Назва рахунку	Рекомендовані субрахунки	Призначення субрахунку
92 «Адміністративні витрати»	921 «Витрати на оплату праці адміністративного персоналу»	Облік відповідно до номенклатури посад, нараховану оплату праці та облік внесків на соціальні заходи від нарахованої оплати праці
	922 «Адміністративні витрати, які пов'язані з обслуговуванням основної діяльності»	Послуги банку, консультаційні та інформаційні послуги тощо
	923 «Витрати на загальногосподарські потреби»	Витрати на електроенергію, опалення, канцелярські вироби, зв'язок тощо
	924 «Інші адміністративні витрати»	Відображення адміністративних витрат, які не знайшли відображення у попередніх субрахунках
93 «Витрати на збут, рекламу та маркетинг»	931 «Витрати на рекламу і маркетинг»	Оплата праці та відрахування працівників підрозділів, що займаються маркетингом та забезпечують збут
	932 «Транспортно-заготівельні витрати»	Облік витрат на транспортування товарів до місця їх використання, автомобільні перевезення, на вантажно-розвантажувальні роботи, зарплату пакувальників і відрахування на соціальні заходи, на пакувальні матеріали, на підвищення якісно-технічних характеристик товарів, інші прямі витрати на підготовку товарів до реалізації
	933 «Трансакційні витрати»	витрати на укладення угод і контроль за виконанням їх умов, витрати на встановлення та підтримку контактів з партнерами
	934 «Інші витрати на збут»	Відображення витрат на збут, які не знайшли відображення у попередніх субрахунках

Джерело: розроблено автором на основі [17].

Така система рахунків необхідна для аналізу адміністративних витрат та витрат на збут відповідно до складених розрахунків, кошторисів, під час прогнозування та ін. Рациональна організація аналітичного обліку

адміністративних витрат та витрат на збут загалом мають важливе значення для визначення їх рівня, контролю й аналізу, а також об'єктивного відображення фінансових результатів діяльності підприємства.

Кореспонденція щодо обліку витрат з використанням запропонованих субрахунків та рекомендаціями, стосовно виправлення помилок виявлених у розділі 2, наведена у дод. X.

Як зазначалося вище, для удосконалення управлінського обліку на ТОВ "Пласт і Ко" необхідно запровадити систему бюджетування. Етапи впровадження системи бюджетування наведено в дод. Ц.

На основі аналізу складених бюджетів та отриманих фактичних значень показників керівництво підприємства може побачити всю картину фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому та його структурних підрозділів [70].

Підґрунтям всієї системи бюджетного управління є бюджетна структура, яка визначає архітектуру бюджетної системи підприємства. Розробка такої архітектури передбачає насамперед постановку та вирішення таких ключових завдань:

- визначення переліку господарських операцій;
- визначення мети бюджетування;
- окреслення кола учасників процесу бюджетування;
- визначення об'єктів бюджетування;
- вибір видів і переліку бюджетів;
- вибір показників за кожним видом бюджету;
- встановлення форматів бюджетів [3].

Вирішення поставлених завдань дозволить створити систему бюджетування на підприємстві ТОВ "Пласт і Ко", зокрема скласти операційні та фінансові бюджети (дод. Ш).

3.2. Удосконалення обліку витрат за умов застосування інформаційних систем і технологій

В умовах жорсткої конкуренції між підприємствами більше шансів на перемогу має той, хто в будь-який момент може чітко уявити, яка продукція має найбільший попит, які товари є на складі і в якому обсязі слід здійснювати подальше їх виробництво або придбання. Ефективне рішення цих питань при великому обсязі інформації не можливе без використання комп'ютерних систем автоматизації оперативного і бухгалтерського обліку [5].

Одною з причин успішного розвитку малого підприємництва є ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку. Виходячи з практики ефективність обліку значно підвищується, якщо його інформація являється повною, своєчасною і динамічною, що обумовлює необхідність автоматизації облікової інформації. Саме тому перед підприємствами, які прагнуть до ефективної діяльності, постає завдання вибрати програмний продукт для автоматизації обліку та управління, котрий якомога більше задовольнятиме їх вимоги.

Тому саме зараз ТОВ «Пласт і Ко» намагається удосконалити свої системи автоматизації оперативного і бухгалтерського обліку всіх показників підприємства, особливо автоматизацію обліку доходів, витрат та фінансових результатів. Досліджуване підприємство використовує у своїй діяльності такі програмні засоби, як «1С: Підприємство 7.7», «М.Е.Doc», Microsoft Office.

Робота бухгалтерії та підприємства вимагає, щоб необхідну інформація чи певний документ отримати швидко. Цьому сприятиме запровадження системи електронного документообігу, що зокрема дозволить підвищити оперативність обліку витрат.

Однією з головних переваг електронного документообігу є передача первинного документа з комп'ютера на комп'ютер в тому вигляді, в якому він був створений, а окремі відомості з такого документа можуть бути використані

як вихідні, які використовуються в різних підрозділах або для різних завдань [29].

Етапи впровадження електронного документообігу представлено на рис.

3.1.

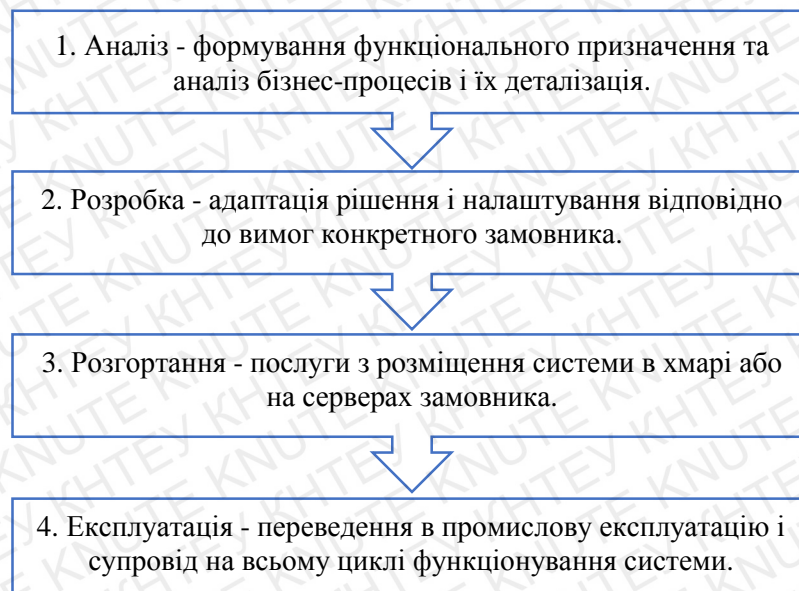

Рис. 3.1. Етапи впровадження електронного документообігу

Джерело: сформовано автором за [79]

В Україні представлена велика кількість програмних продуктів для електронного документообігу, зокрема ПЗ "М.Е.Доc". Оскільки на досліджуваному підприємстві вже використовуються модулі "Держава", "Облік ПДВ", "Зарплата" даної програми та її інтерфейс вже знайомим його працівникам, рекомендуємо впровадити електронний документообіг використанням саме цього програмного продукту. Використання електронного документообігу забезпечить оперативність обробки документів, зменшить витрати на обмін, обробку, зберігання паперових документів, дозволить одночасно працювати з документом декільком користувачам [32].

В умовах автоматизованої обробки інформації бухгалтерський облік і бухгалтерська інформація використовуються набагато ширше, ніж при ручній обробці даних [4].

Хоча досліджуване підприємство використовує автоматизовані системи для ведення обліку, але деякі програмні забезпечення є застарілими і

потребують оновлень, що надасть більше можливостей, а саме стабільність роботи програми, обробку більшого масиву даних, використання СОМ-з'єднання, яка забезпечує зв'язок з іншими додатками, що підтримують дану технологію. Рекомендуємо на підприємстві перейти з "1С: Підприємство 7.7" на "1С: Підприємство 8.3". Це надасть можливість здійснювати двосторонній обмін Податковими накладними / Розрахунками коригування, іншими первинними документами між "1С: Підприємство" та програмою "М.Е.Дос", а також можна передавати регламентовані звіти.

У торгівлі основну частку витрат становить собівартість товару, що купується, а в ній в свою чергу основна частка - закупівельна ціна. Іноді торгове підприємство вибирає постачальника не з самою низькою закупівельною ціною, але, наприклад, надає широкий асортимент або набір додаткових послуг. Проаналізувати, що і по якій ціні пропонували різні постачальники раніше і що пропонують зараз, дозволять звіти «Закупівлі» та «Аналіз цін» в "1С: Управлінні торгівлею 8".

Для того, щоб проаналізувати вплив витрат на прибуток використовується звіт «Продажі по оплаті» (рис. 3.2).

Покупатель	Сумма продаж	Стоимость	Прибыль	Сумма затрат	Чистая прибыль
Заказ Покупателя, Договор контрагента					
Заказ покупателя					
Номенклатура					
Дальстрой	4 625,44	2 799,34	1 826,10	8 150,00	-6 323,90
Договор поставки Д-678900	4 625,44	2 799,34	1 826,10	8 150,00	-6 323,90
Заказ покупателя ТД000000044 от 11.09.2008 12:00:00	4 625,44	2 799,34	1 826,10	300,00	1 526,10
BOSCH	1 334,11	900,00	434,11		434,11
МИНСК-АТЛАНТ 126	400,94	365,80	35,14		35,14
МИНСК-АТЛАНТ 215	396,86	307,84	89,02		89,02
Представительские расходы				300,00	-300,00
СТИНОЛ 101	2 493,63	1 225,70	1 267,83		1 267,83
Заказ покупателя ТД000000041 от 14.09.2008 21:18:09				7 850,00	-7 850,00
Представительские расходы				7 800,00	-7 800,00
Транспортные расходы				50,00	-50,00
Итого	21 870,74	582,67	21 288,07	2 740,00	18 548,07
Итого	21 870,74	582,67	21 288,07	2 740,00	18 548,07
Договор ИИ №56	825,44	446,00	379,44	2 740,00	-2 360,56
Заказ покупателя ТД000000043 от 12.09.2008 0:00:00	825,44	446,00	379,44	2 740,00	-2 360,56
Вентилятор BINATONE ALPINE 160вт, напольный	155,76	120,00	35,76		35,76
Вентилятор настольный	85,68	66,00	19,68		19,68
Женские босоножки	224,00	40,00	184,00		184,00
Женские ботфорты коричневые	360,00	220,00	140,00		140,00
Представительские расходы				2 740,00	-2 740,00
Заказ покупателя ТД000000011 от 31.08.2008 12:00:03	21 045,30	136,67	20 908,63		20 908,63
Доставка товара	11,80		11,80		11,80
Компьютер	21 033,50	136,67	20 896,83		20 896,83
Итого	26 496,18	3 382,01	23 114,17	10 890,00	12 224,17

Рис. 3.2. Документ «Продажі по оплаті» в програмі «1С: Управління торгівлею 8»

Джерело: [2].

Звіт дозволяє виявити найбільш значущі витрати і прийняти управлінське рішення по їх скороченню. Менеджери звітують про вжиті ними заходи, а керівник контролює динаміку змін за допомогою звіту Витрати. Звіт надає можливість аналізувати динаміку по різних періодах, місяцям, тижням, дням в залежності від інтенсивності торгових операцій і змісту прийнятих заходів зі скорочення витрат [2].

Таким чином, "1С: Підприємство 8" може стати ефективним інструментом в руках менеджерів і керівників, яким потрібні оперативні дані для аналізу структури витрат і динаміки їх зміни. Залишається тільки скористатися цими даними для прийняття рішень щодо скорочення витрат, довести ці рішення до виконавців і проконтролювати виконання.

Ідея залучення до процесу бюджетування автоматизованих систем планування є досить цікавою та актуальною на сьогоднішній день. Саме це показує європейський досвід використання таких систем. Вона не виключає процес бюджетування безпосередньо на підприємстві та безпосередньо працівниками. Автоматизація лише полегшує цей процес, роблячи його менш трудомістким менш тривалим у часі та більш точним, а значить і більш ефективним. На ринку України вже існують розроблені та налаштовані системи, які створені на основі програмних продуктів світових лідерів у цій галузі. Основним недоліком таких систем є досить дорога їх вартість.

Окрім очевидних переваг автоматизованих систем бюджетування (а саме зменшення трудомісткості процесу та скорочення затрат часу) існує і ряд інших. Фірма отримує рішення на базі кращих світових продуктів в сфері бюджетування, наближаючись таким чином до європейських стандартів. Окрім цього фірма отримує готову модель бізнес процесів і бюджетну модель попередньо настроєних в системі [4].

Типовий проект автоматизації бюджетування на підприємстві охоплює такі етап:

- 1) аналіз вимог стосовно автоматизації бюджетування та вивчення пропозицій на ринку;

- 2) проектування бюджетної системи та створення необхідної технічної архітектури;
- 3) вибір, встановлення, налагодження та тестування програмної продукції;
- 4) навчання користувачів;
- 5) впровадження в експлуатацію, підтримка та супровід проекту [66].

В якості найпростішої і найбільш дешевої автоматизованої системи бюджетування часто використовується програма Microsoft Excel, яка дозволяє вводити будь-які формули, будувати практично будь-які взаємозв'язки і прогнози. Крім того, в цю програму можна імпортувати інформацію з більшості облікових систем, а також текстові файли, що полегшує введення даних.

Разом з тим у бюджетування на основі Excel є серйозні недоліки. У цій системі досить складно працювати колективно: два співробітника не можуть одночасно користуватися одним файлом; для кожного варіанту бюджету доводиться заводити окремий файл, що призводить до плутанини і надмірному навантаженні на сервер. Консолідувати дані потрібно вручну, що чревато великою кількістю помилок і невідповідностей. Крім того, рівень доступу до даних практично не розмежовані, тобто дані доступні всім користувачам, тоді як на практиці частина інформації повинна бути доступна тільки топ-менеджменту; функції захисту даних від виправлень також відсутні. Нарешті, у такої системи низька продуктивність. Прогнозування при великому масиві даних у цій системі також ускладнено. Тим не менше на більшості українських підприємств Excel досі є найбільш популярним інструментом бюджетування [24].

Натомість у програмі «1С: Підприємство 8» є модуль «Бюджетування». Модуль дозволяє виконувати такі операції, як:

- формування бюджетів (витрат і доходів), а також руху грошових коштів;
- формування різних сценаріїв бюджету: з урахуванням сезонних чинників і без них, песимістичні й оптимістичні;

- вивантаження і збереження даних про надходження, витрати і, в цілому, про рух фінансів;
- здійснення план-факторного аналізу фінансового розвитку підприємства;
- визначення касових розривів, а також пошук шляхів їх запобігання;
- здійснення контролю за витратами фінансів підприємства;
- здійснення аналізу доходів і витрат підприємства;
- визначення статей витрат, які суттєво впливають на бюджет;
- здійснення обліку витрат і доходів по окремим проектам, і як результат, отримання точної оцінки їх рентабельності [7].

Бюджет доходів і витрат в "1С: Підприємство 8" включає всі статті доходів і витрат і відображає фінансові результати на певних рівнях. Він дозволяє бачити планові і фактичні показники прибутку і витрат, а також аналізувати відхилення в абсолютних величинах і процентному співвідношенні. Залежно від управлінських цілей бюджет доходів і витрат може бути стандартним або розширеним, орієнтованим на різні аналітичні ознаки [6].

Як видно, на рис. 3.4, враховується безліч чинників.

Исполнение бюджета движения денежных средств (Бюджет доходов и расходов)

Сформировать | Выбрать вариант | Настройки | Выбрать настройки | Сохранить настройки | Еще

Бюджет доходов и расходов

Параметры: Период: 01.01.2018 - 31.12.2018
 Сценарий 1: Квартальный (по месяцам)
 Сценарий 2: Фактический
 Период сценария 2: 01.01.2018 - 31.12.2018
 Статус документов: Все

Организация Статья оборотов	Итого Квартальный (по месяцам) сумма в валюте:			Фактический сумма в валюте:			Отклонение по сценариям сумма в валюте: % в валюте	
	документа	упр. учета	сценария	документа	упр. учета	сценария	упр. учета	упр. учета
Производство ООО	22 169 000,00	22 169 000,00	369 791,12	24 829 050,00	24 829 050,00	356 534,57	2 660 050,00	12,00
Административные расходы	-345 000,00	-345 000,00	-5 698,94	-1 560 000,00	-1 560 000,00	-37 507,27	345 000,00	100,00
Аренда	-14 400 000,00	-14 400 000,00	-236 598,08	-40 000,00	-40 000,00	-692,94	12 840 000,00	89,17
Аудиторские услуги	-360 000,00	-360 000,00	-5 923,58	-3 355 000,00	-3 355 000,00	-69 416,23	320 000,00	88,89
Выдача под авансовый отчет	-1 152 000,00	-1 152 000,00	-19 069,40	-30 000,00	-30 000,00	-530,12	1 122 000,00	97,40
Выручка от реализации продукции	88 200 000,00	88 200 000,00	1 471 370,75	33 300 000,00	33 300 000,00	562 015,37	-54 900 000,00	-62,24
Командировочные расходы	-1 060 000,00	-1 060 000,00	-17 362,51	-78 000,00	-78 000,00	-99 721,17	982 000,00	92,64
Курсовая разница (-)						4 005,50	160,00	100,00
Курсовая разница (+)								
Материальная помощь	-1 602 000,00	-1 602 000,00	-27 054,98				1 602 000,00	100,00
Оплата налогов	-1 500 000,00	-1 500 000,00	-25 853,58	-227 000,00	-227 000,00	-4 011,37	1 273 000,00	84,87
Оплата поставщикам, подрядчикам	-25 920 000,00	-25 920 000,00	-428 646,12	-1 900 000,00	-1 900 000,00	-33 573,35	24 020 000,00	92,67
Оплата труда	-10 410 000,00	-10 410 000,00	-178 026,77	-3 355 000,00	-3 355 000,00	-69 416,23	7 055 000,00	67,77
Отпуски	-2 160 000,00	-2 160 000,00	-36 941,13	-640 000,00	-640 000,00	-11 334,89	1 520 000,00	70,37
Прочие выплаты и перечисления	-3 390 000,00	-3 390 000,00	-56 776,45	-63 000,00	-63 000,00	-1 637,75	3 227 000,00	97,26
Прочие поступления	210 000,00	210 000,00	3 591,50				-210 000,00	-100,00
Спецдека и обувь	-432 000,00	-432 000,00	-7 388,25				432 000,00	100,00
Телекоммуникации	-1 896 000,00	-1 896 000,00	-32 426,10	-287 750,00	-287 750,00	-5 084,89	1 608 250,00	84,62
Электроэнергия	-1 614 000,00	-1 614 000,00	-27 603,24	-260 200,00	-260 200,00	-4 568,05	1 353 800,00	83,88
Торговый дом ООО	18 250 000,00	18 250 000,00	298 596,49	8 189 600,00	9 474 384,95	132 793,57	-8 775 615,00	-48,09
Авансы, полученные от покупателей	8 100 000,00	8 100 000,00	138 529,27	2 022 000,00	2 022 000,00	35 447,03	-6 078 000,00	-75,04
Административные расходы	-2 250 000,00	-2 250 000,00	-38 480,36	-72 000,00	-72 000,00	-1 272,33	2 178 000,00	96,80
Аренда	-2 700 000,00	-2 700 000,00	-44 362,16	-292 500,00	-292 500,00	-5 186,15	2 407 500,00	89,17
Выдача под авансовый отчет	-1 110 000,00	-1 110 000,00	-18 983,66				1 110 000,00	100,00
Выручка от реализации продукции	59 800 000,00	59 800 000,00	1 007 386,17	16 144 100,00	17 173 214,30	298 400,69	-42 626 785,70	-71,28
Командировочные расходы	-1 660 000,00	-1 560 000,00	-26 879,72				1 560 000,00	100,00
Курсовая разница (-)						-20 786,35	-20 786,35	-100,00
Курсовая разница (+)						276 457,00	276 457,00	100,00
Материальная помощь	-1 140 000,00	-1 140 000,00	-19 496,72	-137 000,00	-137 000,00	-2 420,82	1 003 000,00	87,98
Оплата поставщикам, подрядчикам	-17 100 000,00	-17 100 000,00	-292 450,71	-2 800 000,00	-2 800 000,00	-49 476,06	14 300 000,00	83,63
Оплата труда	-16 500 000,00	-16 500 000,00	-282 189,27	-4 990 000,00	-4 990 000,00	-86 376,42	11 510 000,00	69,76
Отпуски	-3 690 000,00	-3 690 000,00	-63 107,79	-1 086 000,00	-1 086 000,00	-19 234,27	2 604 000,00	70,57

Рис. 3.4. Бюджет доходів і витрат у «1С: Підприємство 8»

Джерело: [6].

Виходячи з даних реалізації 2018 р. (дод. Щ) складено бюджет продажу для ТОВ "Пласт і Ко" на 2019 рік у розмірі на 25% більше обсягу реалізації попереднього року та на 1 квартал припадає 15% від планового обсягу продажу за рік, 2 кв - 25%, 3 кв - 40%, 4 кв - 20%. Отже, прогнозовані витрати на закупівлю товарів у 2019 році будуть становити 492954 грн.

Для підприємства ТОВ "Пласт і Ко" розроблено бюджет витрат на закупівлі на основі бюджетів продажу та закупівель, й бюджет операційних витрат у MS Office Excel (дод. Ю).

Таким чином, впровадження електронного документообігу підвищить оперативність отримання інформації. Для використання конфігурації "1С: Управління торгівлею" необхідно встановити обмін даними з конфігурацією "1С: Підприємство 7.7", що дозволить удосконалити управлінський облік.

Висновки за розділом 3

Для удосконалення обліку витрат на малому підприємстві ТОВ «Пласт і Ко» внесені такі пропозиції:

1. Розширення робочого плану рахунків витрат, що забезпечить підвищення інформативності облікових даних щодо витрат підприємства;
2. Надані рекомендації щодо переліку статей витрат, що дозволить розкрити цільове призначення понесених витрат.
3. Запровадження електронного документообігу, що дозволить отримувати точну і оперативну облікову інформацію стосовно витрат.
4. Запровадження системи бюджетування та її автоматизації, що сприятиме ефективному управлінню витратами малого підприємства, зокрема розподілу, контролю, плануванню на наступний період, дозволить визначити причини відхилень від бюджетних показників та відповідальних за них на різних етапах торговельного процесу.

ВИСНОВКИ

Дослідивши теоретичні основи обліку витрат підприємств малого бізнесу можна зробити висновок:

1. В економічній літературі існує два підходи до трактування поняття "витрати" - економічний та бухгалтерський. Бухгалтерський підхід вказує на умови визнання та економічні наслідки впливу витрат на стан майна в частині активів і зобов'язань суб'єктів господарювання.

2. У науковій літературі і нормативних документах використовується значна кількість класифікаційних ознак витрат. В бухгалтерському обліку доцільно використовувати такі ознаки класифікації, які узгоджені з інформаційними запитами користувачів та цілями управління.

3. У сучасних умовах господарювання витрати є основним фактором, який впливає на прибуток. Основні завдання управління витратами спрямовані на отримання оптимального прибутку. Управління витратами забезпечує контроль доцільності проведення тих чи інших господарських операцій, дозволяє виявити резерви забезпечення його фінансової стійкості.

4. Бухгалтерський облік витрат визначається потребами користувачів для складання та подання звітності. Однак, для управління необхідна більш повна, детальна інформація для планування та аналізу господарської діяльності. Більшість малих підприємств використовують дані бухгалтерського обліку для управління, але для ефективного управління витратами цих даних не достатньо, не відповідають на специфічні запити користувачів, тому необхідно впроваджувати управлінський облік на підприємствах малого бізнесу, що забезпечить отримання даних, необхідних для управління витратами, дозволить використовувати сучасні наукові рекомендації щодо виявлення і використання резервів оптимізації витрат, дасть змогу обрати оптимальний метод калькулювання собівартості або впровадити одну з сучасних систем управління витратами.

5. Впровадження бюджетування на підприємствах дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємства, аналізувати результати діяльності,

виявити відхилення та вчасно вжити заходи для уникнення небезпек або використання спрнятливих умов.

6. На підприємстві ТОВ "Пласт і Ко" ведеться облік відповідно до законодавства, є окремі порушення щодо відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку, але вони не впливають на показники фінансової звітності.

7. Підприємство ТОВ "Пласт і Ко" є платником податку на прибуток на загальних підставах. Облік витрат на підприємстві забезпечує розрахунок об'єкта оподаткування податком на прибуток. Виявленні відхилення щодо відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку не впливають на розрахунок податку на прибуток. На ТОВ "Пласт і Ко" впродовж досліджуваного періоду не виникають податкових різниць не виникає, тому об'єкт оподаткування податком на прибуток не коригується.

8. Управлінський облік на підприємстві фактично не ведеться, що разом з тим вимагає для забезпечення потреб керівників організації управлінського обліку в частині виокремлення статей витрат, розширення робочого плану рахунків щодо обліку витрат, запровадження обліку за центрами відповідальності, впровадження системи бюджетування, що надасть можливість отримувати більш чітку інформацію щодо витрат, аналізувати фактори, що впливають на їх рівень, сприятиме ефективному управлінню витратами та підприємством в цілому.

9. Для удосконалення обліку витрат на малому підприємстві ТОВ «Пласт і Ко» внесені такі пропозиції:

- розширення робочого плану рахунків витрат, що забезпечить підвищення інформативності облікових даних щодо витрат підприємства;
- надані рекомендації щодо переліку статей витрат, що дозволить розкрити цільове призначення понесених витрат;
- запровадження електронного документообігу, що дозволить отримувати точну і оперативну облікову інформацію стосовно витрат;

- запровадження системи бюджетування та її автоматизації, що сприятиме ефективному управлінню витратами малого підприємства, зокрема розподілу, контролю, плануванню на наступний період, дозволить визначити причини відхилень від бюджетних показників та відповідальних за них на різних етапах торговельного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Августова О.О. Облік витрат за національними та міжнародними стандартами / О. Августова // МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація: м-ли Міжнар. Інтернет-конф. (Харків, 15 квіт. 2015 р.). URL: <http://konf.amsfo.com.ua/oblik-vitratza-nacionalnimi-ta-mizhnarodnimi-standartami/>
2. Анализ и сокращение затрат в программе "1С:Управление торговлей 8" . URL: http://www.balans-s.ru/company/articles/element.php?ELEMENT_ID=9075
3. Андрющенко І. С. Бюджетування: дієвий інструмент управління підприємством / І. С. Андрющенко // Управління ресурсним потенціалом господарюючих суб'єктів в умовах глобальних економічних трансформацій: матеріали науково - практичної INTERNET - конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю (м. Харків – Пшеворськ, 19 червня 2019 р.). – 2019. URL: https://www.academia.edu/39666045/management_resource_potential_of_economic_entities_in_the_context_of_global_economic_transformations
4. Белінська С. М. Особливості автоматизації облікового процесу / С. М. Белінська, Т. А. Белінська // Агросвіт №4. – 2018. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/14_2018/7.pdf
5. Бурак І. О. Переваги автоматизованого обліку розрахунків на підприємствах торгівлі / І. О. Бурак. // Економіка. Управління. Інновації. - 2015. - № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2015_1_8
6. Бюджет доходов и расходов (БДР) предприятия. URL: <https://www.1cashflow.ru/byudzheth-dohodov-i-rashodov-bdr>
7. Бюджетування в 1С. – 2016. URL: https://sitis.com.ua/ua/about/articles/byudzhetrovanie_v_1s/
8. Волочай О. Втрачений податковий кредит / Олександр Волочай // Я – Бухгалтер. – 2017. URL: <https://ibuh.info/vtrachenij-podatkovij-kredit>
9. Вороная Н. Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва / Н. Вороная, Н. Чернишова // Податки та бухгалтерський облік. – 2016. – URL:

<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/january/issue-6/article-14932.html>

10. Гавриловський О.С. Сучасні підходи до вдосконалення обліку непрямих витрат на збут, рекламу й маркетинг / О.С. Гавриловський // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. - Випуск 7. Частина 5. – С. 118-120

11. Гаврилюк Г. Є. Сучасний стан і проблеми розвитку малого підприємництва в Україні / Г. Є. Гаврилюк, Н. О. Одрібец // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна.. – 2015. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2015_48_5

12. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія / Т.А. Гоголь. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. – 384 с.

13. Голик В. Р. Концептуальні основи управлінського обліку витрат та підходи до його автоматизації / В. Р. Голик. // ВІСНИК ЖДТУ. – 2018. – №3. URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/143976/141868>

14. Гордей О. Д. Бюджетування як основа стратегічного планування на підприємствах малого і середнього бізнесу в Україні / О. Д. Гордей, Н. Є. Довбуш // Економіка, управління та адміністрування. – 2019. – URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/163420>

15. Гордополов, В. Ю. Облік і контроль витрат операційної діяльності підприємств торгівлі : Автореферат... к. екон. наук, спец.: 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / Гордополов В. Ю. – К. : Київський нац. торговельно-екон. ун-т, 2009. – 21 с.

16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

17. Гриліцька А. В. Шляхи удосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності / А. В. Гриліцька, О. М. Хавроненко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/186.pdf>

18. Грицай О. І. Сутність витрат промислового підприємства / О. І.

Грицай // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. - 2009. - Вип. 2. С. 68–72

19. Грицай О. Удосконалення обліку витрат діяльності промислового підприємства / О. Грицай // Науковий клуб. – 2015. – №2. – С. 45-47. URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_03_27/sekcija_2_2015_03_27/udoskonalennja_obliku_vitrat_dijalnosti_promislovogo_pidpriemstva/83-1-0-1226

20. Гриценко О. І. Сутність витрат на якість обслуговування / О. І. Гриценко. // Інноваційна економіка. – 2012. – №5(31). – С. 133–137

21. Давидюк Т. В. Класифікація витрат в управлінському обліку як ефективний напрям управління витратами / Т. В. Давидюк, О. В. Поліщук // Східна Європа: економіка, бізнес та управління : електрон. наук. фахове вид. – 2017. – Вип. 2 (07). – С. 275-279. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/7_2017/54.pdf

22. Денисюк О. М. Аналіз операційних витрат машинобудівних підприємств на прикладі Вінницької області / О. М. Денисюк // Агросвіт. - 2015. - № 22. - С. 38-44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2015_22_8

23. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>

24. Джерелейко С.О. Функціональна підтримка бюджетування на підприємствах легкої промисловості на основі автоматизованої системи / С. О. Джерелейко / Економічні науки Scientific Journal «ScienceRise» №4/3(9)2015 С. 53-57

25. Долюк А. В., Кургінян А. З. Порівняльна характеристика визнання, оцінки і відображення в обліку та звітності підприємств витрат діяльності за міжнародними та національними стандартами // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. Вип. 3. С. 145–153

26. Жадан М. І. Мінімізація операційних витрат підприємства на основі факторного аналізу на прикладі товариство з обмеженою відповідальністю "Торговий дом ММК" / М. І. Жадан, І. В. Котова // Ефективна економіка. – 2018. – № 9. URL:

http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2018/33.pdf

27. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

28. Концептуальна основа фінансової звітності : видана Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку 01.09.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009

29. Копняк К. В. Автоматизація документообігу як складова підвищення ефективності діяльності підприємства / К. В. Копняк, Т. А. Костунець // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2017. - № 11. - С. 57-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_11_7

30. Копотієнко Т. Ю. Економічна сутність та класифікація витрат як об'єкта внутрішнього аудиту / Т. Ю. Копотієнко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/123.pdf>

31. Курган Н. В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на малих підприємствах України / Н. В. Курган, А. Ю. Кіпренко // Управління розвитком. - 2016. - № 2. - С. 6–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2016_2_3

32. Лаба О. В. До проблем організації електронного діловодства в Україні / О. В. Лаба // Студії з архівної справи та документознавства. – 2015. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/sasd_2015_22-23_14.pdf

33. Лугівська О. П. Методичні засади оптимізації доходів і витрат підприємства для забезпечення результативності бізнесу / О. П. Лугівська, Л. А. Лугівська // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2016. - № 2. - С. 41-50. - URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2016_2_7

34. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: затв. наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 22.05.2002 N 145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145569-02>

35. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: затв. наказом Мінфіну України від 25.06.03 N 422. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03>

36. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затв. наказом Мінфіну України від 27.06.2013 № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru>

37. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-01_ukr19.pdf 35

38. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 "Запаси". URL: [https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS-02_ukr_2018%20\(1\).pdf](https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS-02_ukr_2018%20(1).pdf) 36

39. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств. URL: <https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%9C%D0%A1%D0%9F.docx>

40. Міщук Є. В. Менеджмент витрат операційної діяльності на підприємствах гірничометалургійного комплексу / Є. В. Міщук, Н. В. Брітан, О. В. Колесник // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2015/12.pdf

41. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

42. Онищенко В. Як розрахувати податок на прибуток / Віктор Онищенко // «МСFR: Головбух». – 2018. – URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7207-yak-rozrahuvati-podatok-na-pributok>

43. Онищенко О. В. Організаційне забезпечення обліку торговельної

діяльності підприємств / О. В. Онищенко, Т. О. Бейгул. // Міжнародний науково-практичний журнал «Фінансовий простір». – 2017. – №4. – С. 57–62. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/537/535>

44. Отчет "Планирование закупок". URL: https://stimul.kiev.ua/materialy.htm?a=otchet_planirovanie_zakupok

45. Очеретько Л. М. Удосконалення обліку збутової діяльності промислового підприємства / Л. М. Очеретько, А. Ю. Тимошенко // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 2. - С. 116-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2014_2_14

46. Павелко О. В. Доходи і витрати основної діяльності будівельних підприємств у системі обліку та контролю [Текст] : монографія / О. В. Павелко ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2012. - 235 с.

47. Панухник О. В. Погляд на категорію «малий бізнес» у призмі сучасного бачення та європейських підходів / О. В. Панухник, Н. В. Голич // Галицький економічний вісник. — Т. : ТНТУ, 2019. — Том 58. — № 3. — С. 90–97

48. Паскалова А. Г. Класифікація витрат підприємства відповідно до функцій та завдань контролінгу / А. Г. Паскалова // Бізнес Інформ. - 2013. - № 2. - С. 212-217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_2_46

49. Півнюк О. П. Економічна сутність та класифікація витрат в системі управління підприємством / О. П. Півнюк // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2010. – Спецвип. 29. Ч. 2. – С. 138–143

50. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Мінфіну України від 30.11.99 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>

51. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

52. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. наказом Мінфіну України від 31.12.1999 № 318. URL:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток": затв. наказом Міністерства України від 28.12.2000 № 353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва": затв. наказом Міністерства України від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затв. наказом Міністерства України від 20.10.1999 № 246. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

56. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом Міністерства України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

57. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: затв. наказом Міністерства України від 18.10.1999 № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>

58. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. наказом Міністерства України від 24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

59. Примеры вопросов, на которые можно получить ответы с помощью аналитических отчетов. URL: https://stimul.kiev.ua/materialy.htm?a=primery_voprosov_na_kotorye_mozhno_poluchit_otvety_s_pomoshchyu_analiticheskikh_otchetov

60. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996 – XIV: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

61. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI: Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

62. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів:

проблеми теорії та практики: [монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 257 с.

63. Радіонова Н. Й. Класифікація витрат підприємства як інструмент управління / Н. Й. Радіонова // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2018. - № 64. - С. 74-80. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>

64. Родіна О. В. Історичний розвиток категорії «витрати» / О. В. Родіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. URL: <http://global-national.in.ua/issue-17-2017/26-vipusk-16-kviten-2017-r-2/3149-rodina-o-v-istorichnij-rozvitok-kategoriji-vitrati>

65. Ромашко О. М. Особливості управлінського обліку витрат підприємства / О. М. Ромашко // Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. - 2014. - Вип. 36. - С. 167-174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2014_36_23.

66. Скрипник М. І. Облікове відображення витрат для оптимізації податкових розрахунків / М. І. Скрипник // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації. – 2014. – URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/3095/3/20161124_Skrypnyk_P238-252%20%281%29.pdf

67. Скрипник Н. В. Концептуальні засади методики обліку витрат обігу на підприємствах торгівлі / Н. В. Скрипник // Економіка і суспільство. – 2016. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/3_ukr/94.pdf

68. Тіщенко К. Класифікація витрат для цілей управлінського обліку / К. Тіщенко // Науковий клуб "СОФУС". – 2016. URL: http://sophus.at.ua/publ/2016_10_28_kampodilsk/sekcija_section_3_2016_10_28/klasifikacija_vitrat_dlja_cilej_upravlinskogo_obliku/131-1-0-2125

69. Ткаченко А.М. Бюджетування – ефективний засіб попередження впливу кризових явищ / А.М. Ткаченко. URL: www.zgia.zp.ua

70. Федорченко О.Є. Удосконалення системи бюджетування на підприємстві / О.Є. Федорченко // Економіка та держава. — № 11. — 2015. — С. 37–39

71. Флисак Л. В. Користувачі облікової інформації / Флисак Л. В, Галак Н. А, Гевчук А. П. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоekonomічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування». – 2017. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/20999/2/DSESES_2017_Flisak_L_V-Korystuvachi_oblikovoi_148-150.pdf
72. Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі: монографія / О.В. Фоміна. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. - 468 с.
73. Хачко К. М. Витрати: їх суть та класифікація в фінансовому і управлінському обліках / К. М. Хачко // Інвестиції: практика та досвід. - 2014. - № 2. - С. 99-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2014_2_26
74. Чебан Ю. Особливості обліку і контролю адміністративних витрат: теоретичні аспекти і напрями удосконалення / Ю. Чебан // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 36(2.2). - С. 71-76
75. Чернишова Н. Класифікація витрат на виробництво / Н. Чернишова, А. Свіріденко // Податки та бухгалтерський облік. – 2016. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/april/issue-32/article-17159.html>
76. Чернишова Н. Облік заробітної плати / Н. Чернишова, Н. Білова // Податки та бухгалтерський облік. – 2016. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/june/issue-50/article-18976.html>
77. Чубірка Г. І. Методи оптимізації витрат підприємства у ринкових умовах / Г. І. Чубірка // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка. - 2016. - Вип. 2. - С. 118-124. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2016_2_22.
78. Чумак О. В. Формування облікової політики витрат підприємств ресторанного господарства / О. В. Чумак, Н. М. Пономаренко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2017. - Вип. 1(2). - С. 282-287. - URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
79. Чумак О. В. Управління витратами в інформаційно-аналітичній

системі підприємств ресторанного господарства : монографія / О.В. Чумак, І.С. Андрущенко. – Харків : Видавець Іванченко І.С., 2016. – 268 с.

80. Шевчук О.А. Облік і аудит витрат на збут продукції в підприємствах цукрової промисловості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / О.А. Шевчук. – Тернопіль, 2012. – 20 с.

81. Шільвінська О.Л. Історичні етапи розвитку знань про витрати / О. Л. Шільвінська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 7(5). - С. 169-171.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_7%285%29__45

82. Шкроміда Н. Я. Необхідність та особливості організації управлінського обліку на підприємствах малого бізнесу / Н. Я. Шкроміда – URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2454.pdf>

83. Шутько Т. І. Витрати в економічній теорії наукових шкіл / Т. І. Шутько. // Економіка та держава. – 2015. – №9. – С. 133 – 135

ДОДАТКИ

Додаток А.1

Статистика витрат підприємств України за 2014-2018 роки

Показник	Обсяг, млн. грн					Темп приросту до поперед. року, %				
	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.
Операційні витрати	4768958,0	5849212,3	6386244,4	7658343,4	9144078,1	22,65	9,18	21,72	23,11	20,22
з них собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3476786,1	4221256,3	5138023,2	6325505,0	7604739,6	21,41	21,72	23,11	23,11	20,22
Інші витрати	841175,4	911633,3	585269,9	489945,0	489468,4	8,38	-35,80	-16,29	-16,29	-0,10
Всього витрат	5635831,3	6785904,4	7011750,7	8216492,8	9714562,5	20,41	3,33	17,18	17,18	18,23

Джерело: сформовано автором на основі [23].

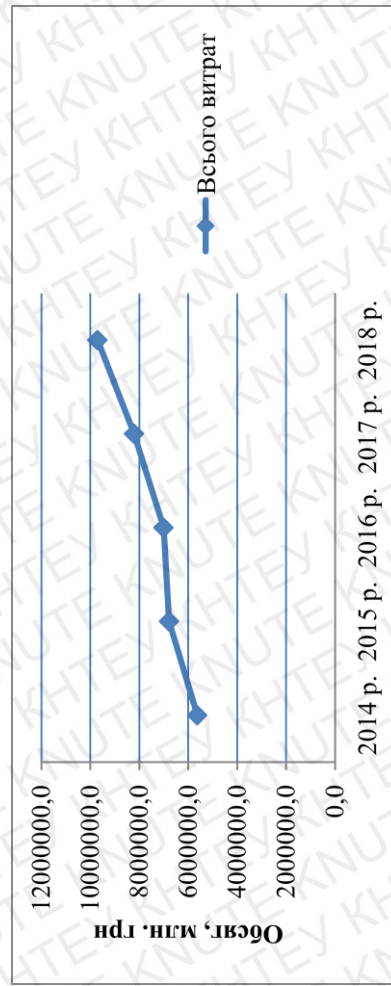

Рис. Динаміка витрат підприємств України за 2014 - 2018 роки

Джерело: сформовано автором на основі [23].

Витрати на виробництво продукції підприємств України з розподілом їх за розміром за 2013-2017 роки

Показник	Обсяг, млн. грн					Темп приросту до поперед. року, %			
	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.
Розподіл підприємств за розміром									
великі підприємства	951321,8	901868,7	1090017,8	1181518,6	1489407,9	-5,2	20,9	8,4	26,1
середні підприємства	695275,0	735613,0	920285,0	1073123,4	1381920,3	5,8	25,1	16,6	28,8
малі підприємства	337468,7	315101,1	424001,0	505301,0	653859,7	-6,6	34,6	19,2	29,4
з них мікропідприємства	111437,5	103069,4	137312,6	158608,8	198935,9	-7,5	33,2	15,5	25,4
великі підприємства	680664,7	648348,9	789634,5	866805,2	1101557,7	-4,7	21,8	9,8	27,1
середні підприємства	500591,6	535796,4	687203,9	800705,0	1040958,4	7,0	28,3	16,5	30,0
малі підприємства	253437,7	235663,7	328734,1	380476,6	501948,8	-7,0	39,5	15,7	31,9
з них мікропідприємства	81840,7	76274,3	104880,3	122648,3	150916,8	-6,8	37,5	16,9	23,0
великі підприємства	75193,5	75970,0	97711,6	118051,1	139361,2	1,0	28,6	20,8	18,1
середні підприємства	43560,8	43377,8	50214,5	62975,0	68813,4	-0,4	15,8	25,4	9,3
малі підприємства	20834,2	18772,7	23490,1	43532,3	38887,8	-9,9	25,1	85,3	-10,7
з них мікропідприємства	7433,2	6477,5	8110,2	9766,2	14660,2	-12,9	25,2	20,4	50,1
великі підприємства	128136,0	113719,3	121936,8	143656,6	177097,9	-11,3	7,2	17,8	23,3
середні підприємства	105481,6	107620,2	126883,7	159582,8	212589,3	2,0	17,9	25,8	33,2
малі підприємства	44528,8	40181,0	46986,1	57591,9	83077,5	-9,8	16,9	22,6	44,3
з них мікропідприємства	15791,2	13225,3	15413,7	17329,0	23122,4	-16,2	16,5	12,4	33,4
великі підприємства	47541,8	40941,5	39910,2	29109,1	35800,0	-13,9	-2,5	-27,1	23,0
середні підприємства	36797,3	37649,9	40573,9	32244,8	43104,9	2,3	7,8	-20,5	33,7
малі підприємства	15737,7	14313,0	16267,4	12604,9	18267,7	-9,1	13,7	-22,5	44,9
з них мікропідприємства	5612,4	4670,5	5500,7	4133,4	5389,2	-16,8	17,8	-24,9	30,4
великі підприємства	19785,8	22889,0	40824,7	23896,6	35591,1	15,7	78,4	-41,5	48,9
середні підприємства	8843,7	11168,7	15409,0	17615,8	16454,3	26,3	38,0	14,3	-6,6
малі підприємства	2930,3	6170,7	8523,3	11095,3	11677,9	110,6	38,1	30,2	5,3
з них мікропідприємства	760,0	2421,8	3407,7	4731,9	4847,3	218,7	40,7	38,9	2,4

Джерело: сформовано автором на основі [23].

С них за складовими витрат

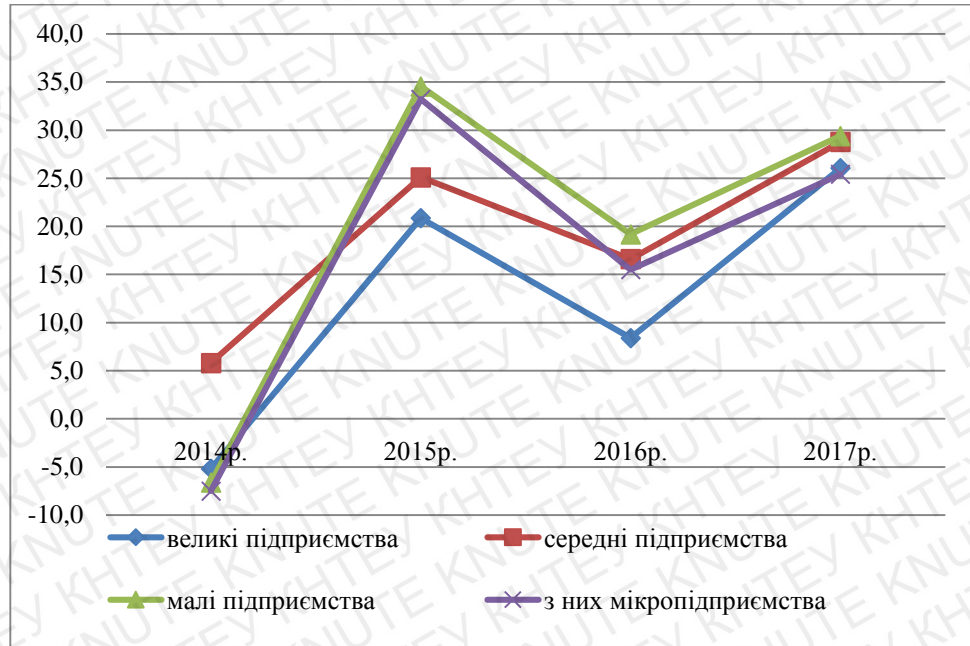

Рис. Темп приросту витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) підприємств України з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2013-2017 роки

Джерело: сформовано автором на основі [23].

Етапи розвитку знань про витрати

Етап	Часовий період	Основний вклад у розвиток обліку витрат
I етап	XXVIII – II ст. до н.е.	Відстежування, облік і контроль витрат на господарському і державному рівнях, початок використання кошторисів, щоденних звітів про витрати, , нормування витрат Поява публічної звітності, ведення обліку в хронологічному порядку, започаткування основ складання фінансової звітності .
II етап	XV – XIX ст.	Здійснення спроб розкрити сутність та зміст поняття «витрати», поява різних теорій витрат (теорія трудової вартості, теорія затрат, теорія порівняльних переваг, теорія витрат виробництва, теорія граничної корисності, синтетична теорія, поєднання класичної теорії та маржиналізму, теорія додаткової вартості)
III етап	XX ст.	Використання економіко-математичних методів в теорії витрат, дослідження поведінки витрат, вивчення витрат як об'єкту обліку і контролю. Диференціація витрат на постійні і змінні, впроваджено систему стандарт-кост, сформовано принципи директ-костингу. Вивчення поведінки витрат формується через використання виробничої функції за принципом порівняння витрат та результатів. Витрати розглядають більше з точки зору мікроекономіки та в розрізі їх виникнення під час виробничих процесів підприємств.
IV етап	кін. XX – поч. XXI ст.	Виникнення нового напрямку дослідження – управління витратами, що ґрунтується на теорії економіки підприємства, управлінському обліку, аналізі. Виявлення внутрішніх резервів зниження витрат і підвищення ефективності виробництва, широкого розвитку набула теорія трансакційних витрат, розробки і впровадження нових методів: цільових витрат (60-ті рр.), функціонально-вартісний аналіз та бюджетування. З'являється теорія стратегічного управління витратами, яка породжує низку витратних концепцій: стратегічного позиціонування та SCM, життєвого циклу продукції, «кайзен-костинг», бенчмаркінг витрат, енвайронментал костинг, управління конкурентоспроможними витратами, концепція витрат, пов'язана з якістю.

Джерело: складено автором на основі [83; 79, с. 7 -13; 81, с. 169; 27].

Систематизація підходів до трактування поняття «витрати»

Автори, джерело	Визначення
1 підхід – сутність витрат розглядається з точки зору економічної теорії	
Долюк А. В., Кургінян А. З. [25]	Витрати – це споживання ресурсів у процесі діяльності підприємства, що включають: собівартість реалізованої продукції, заробітну плату, комунальні платежі, амортизацію, збитки від інших операцій та подій, нереалізований збиток
Півнюк О. П. [49]	Витрати підприємства – це грошова форма витрачених за певний період задіяних чинників виробництва, необхідних для здійснення підприємництвом своєї виробничої та реалізаційної діяльності
Прохар Н. В., Ночовна Ю. О. [62]	Витрати – це вартість використаних підприємством матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а використання грошових коштів називається видатками
Грицай О. І. [18]	Витрати – це реальне споживання ресурсів, виконаних робіт чи послуг, яке супроводжується зазвичай відтоком коштів із підприємства.
2 підхід – сутність витрат розглядається з точки зору бухгалтерського обліку	
Павелко О. В. [46]	Витрати – це сума будь-яких витрат платника податку в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, внаслідок чого відбувається зменшення власного капіталу, крім змін капіталу за рахунок його вилучення чи розподілу власником
Шутько Т. І. [83, с. 133]	Витрати – частина затрат, понесених у результаті господарсько-фінансової діяльності підприємства, яка призводить до зменшення активів або збільшення зобов'язань та розраховується одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були здійснені
П(С)БО 16 «Витрати» [52]	Витрати звітного періоду – це або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.
Концептуальна основа фінансової звітності (IASB) [28]	Витрати - це зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [41]	Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).
МСФЗ для МСП [39]	Витрати - це зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття або амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам капіталу.

Класифікація витрат підприємства

№ пор	Групи витрат	Цілі класифікації	Види витрат
1	2	3	4
1.	Участь у прийнятті рішень		
1.1.	За формальною визначеністю	З метою вирішення поточних та довгострокових завдань, вибору оптимального рішення із сукупності альтернативних	Явні Альтернативні (неявні)
1.2.	За впливом на прийняття рішення	З метою врахування впливу управлінського рішення на величину витрат і доходів у майбутньому, скорочення часу на економічні розрахунки	Релевантні Нерелевантні
1.3.	За ефективністю здійснення	Виділення неефективних витрат дозволяє не допустити проникнення витрат в планування і нормування	Ефективні Неефективні
1.4.	За розрахунком на одиницю продукції	Для обґрунтування рішення про оптимальний розмір обсягів діяльності, визначення середніх показників	Диференціальні Маржинальні
1.5.	По відношенню до витрачання	Для вирішення поточних та довгострокових завдань, вибору оптимального рішення із сукупності альтернативних рішень	Дійсні Можливі
1.6.	За етапи життєвого циклу підприємства	Для оптимізації життєвого циклу підприємства	Витрати на створення та входження на ринок підприємства Витрати діяльності підприємства на ринку Витрати виходу підприємства з ринку
2.	Прогнозування		
	Стосовно періоду	Для розробки напрямів діяльності	Короткострокові Довгострокові
3.	Планування		
	Стосовно плану	Вдосконалення процесу планування, нормування та контролю	Планові Непланові
4.	Нормування		
	За відповідністю нормам	З метою контролю за економічним використанням ресурсів, організації системи «стандарт-кост» чи застосування нормативного методу	Нормовані Ненормовані

Продовження дод. В

1	2	3	4
5.	Організація		
	За місцем виникнення	З метою здійснення контролю за відповідальними особами та за місцями виникнення витрат	По місцях і сферах виникнення По функціях діяльності По центрах відповідальності
6.	Облік		
6.1.	За однорідністю витрат	З метою використання при калькулюванні	Однoeлементні Комплексні
6.2.	За елементами витрат	Для здійснення обліку згідно з планом рахунків; визначення потреби в оборотних коштах; показників матеріаломісткості, фондомісткості; порівняння структури різних галузей	Матеріальні витрати Витрати на оплату праці Відрахування на соціальні заходи Амортизація Інші операційні витрати
6.3.	За формою залежності від обсягів виробництва	З метою оптимізації процесу операційної діяльності та аналізу її безбитковості	Постійні Змінні
6.4.	За економічним змістом	Для організування обліку в системі рахунків	Основні Накладні
6.5.	За способом віднесення на продукцію	Для проведення калькуляційних розрахунків	Прямі Непрямі
6.6.	За календарними періодами	Для розробки напрямків діяльності	Поточні Періодичні
6.7.	Стосовно повноти здійснення витрат	Для розмежування витрат, які використовуються в управлінському та фінансовому обліку	Вичерпні (спожиті) Невичерпні (неспожиті)
7.	Контроль		
7.1.	За ознакою контрольованості	Для оцінки діяльності центрів відповідальності	Контрольовані Неконтрольовані
7.2.	За доцільністю витрачання	Для контролю за дотриманням технології та умов виробництва	Продуктивні Непродуктивні
8.	Координація та регулювання		
	За можливістю регулювання	З метою оцінки відповідальності та роботи менеджерів в частині контролю за витратами	Регульовані Нерегульовані
9.	Мотивація (стимулювання)		
	За стимулюванням	Для контролю за витратами	Обов'язкові Заохочувальні
10.	Аналіз		
	За порядком обчислення (складом)	З метою прогнозування, регулювання витрат і контролю за нормами та рівнем витрат	Фактичні; Прогнозні, Планові; Кошторисні; Стандартні; Загальні і структурні; Повні і часткові

Закінчення дод. В

1	2	3	4
11.	Калькулювання витрат		
За статтями калькуляції	Для побудови аналітичного обліку витрат на виробництво одиниці продукції, зіставлення планової і фактичної калькуляції собівартості окремих видів продукції		Сировина та матеріали Купівельні напівфабрикати та комплектувальні вироби Паливо й енергія на технологічні цілі Зворотні відходи (відраховуються) Основна заробітна плата Додаткова заробітна плата Відрахування на соціальні заходи Загальновиробничі витрати Витрати на утримання та експлуатацію устаткування Втрати від браку Інші виробничі витрати

Джерело: сформовано автором на основі [21; 48; 63; 73; 75].

Рис. Структура витрат за методичними рекомендаціями з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності

Джерело: складено автором на основі [34].

Матеріальні затрати	Витрати на оплату праці	Відрахування на соц. заходи	Амортизація	Інші витрати
<p>Включається вартість витрачених у виробництві (крім продукту власного виробництва): сировини й основних матеріалів; купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів; палива й енергії; будівельних матеріалів; запасних частин; тари й тарних матеріалів; допоміжних та інших матеріалів.</p>	<p>Включаються заробітна плата за окладами й тарифами, премії та заохочення, матеріальна допомога, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці.</p>	<p>Включаються відрахування на загально-обов'язкове державне соціальне страхування, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства, відрахування на інші соціальні заходи.</p>	<p>Включається сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів.</p>	<p>Включаються витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу попередніх елементів, а саме: податки, збори, платежі, враховуючи оплату відсотків за отриманими кредитами, оплату робіт з сертифікації товарів, затрати на відраджання тощо.</p>

Рис. Групування витрат за економічними елементами

Джерело: складено автором на основі [52].

**Кількість підприємств з розподілом на великі, середні, малі та
мікропідприємства в Україні**

Рік	Усього, одиниць	У тому числі							
		великі підприємства		середні підприємства		малі підприємства		з них мікропідприємства	
		одиниць	у % до загальної кількості підприємств	одиниць	у % до загальної кількості підприємств	одиниць	у % до загальної кількості підприємств	одиниць	у % до загальної кількості підприємств
2014	341001	497	0,1	15906	4,7	324598	95,2	278922	81,8
2015	343440	423	0,1	15203	4,4	327814	95,5	284241	82,8
2016	306369	383	0,1	14832	4,9	291154	95,0	247695	80,8
2017	338256	399	0,1	14937	4,4	322920	95,5	278102	82,2
2018	355952	446	0,1	16124	4,5	339382	95,4	292783	82,3

Джерело: сформовано автором за даними [23].

Класифікація підприємств України за кількісними параметрами та масштабами діяльності відповідно до діючого законодавства¹

№ пор	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"	Господарський кодекс України
1	Мікропідприємства	
	Балансова вартість активів – до 350 тис. євро. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 700 тис. євро. Середня кількість працівників – до 10 осіб	Річний дохід від будь-якої діяльності – не перевищує 2 млн. євро. Середня кількість працівників – до 10 осіб
2	Малі підприємства	
	Балансова вартість активів - до 4 млн. євро. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 8 мільйонів євро. Середня кількість працівників - до 50 осіб.	Річний дохід від будь-якої діяльності – не перевищує 10 млн. євро. Середня кількість працівників – до 50 осіб
3	Середні підприємства	
	Балансова вартість активів - до 20 млн. євро. чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 40 мільйонів євро. Середня кількість працівників - до 250 осіб.	Річний дохід від будь-якої діяльності – не перевищує 50 млн. євро. Середня кількість працівників – до 250 осіб.
4	Великі підприємства	
	Балансова вартість активів - понад 20 млн. євро; Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 40 млн євро; Середня кількість працівників - понад 250 осіб.	Річний дохід від будь-якої діяльності – перевищує 50 млн. євро. Середня кількість працівників – перевищує 250 осіб.

Джерело: складено автором за [16; 60].

¹ Для визначення відповідності критеріям, зазначеним в євро, застосовується середньорічний курс Національного банку України гривні щодо євро.

Нормативно-правове забезпечення обліку витрат підприємств малого бізнесу

№ пор.	Нормативний документ	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	2	3
1.	Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [60]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, критерії класифікації суб'єктів господарювання за розмірами.
2.	Господарський кодекс України [16]	Визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, визначає критерії класифікації суб'єктів господарювання за розмірами.
3.	Податковий кодекс України [51]	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема оподаткування операцій пов'язаних з виникненням витрат.
4.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [41]	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
5.	Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [56]	Визначає перелік витрат, що включаються до первісної вартості основних засобів та пов'язані з вибуттям основних засобів, порядок нарахування амортизації.
6.	Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [57]	Визначає перелік витрат, що включаються до первісної вартості нематеріальних активів, витрати на дослідження та розробки нематеріальних активів.
7.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [55]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності, формування собівартості запасів, особливості оцінки запасів при вибутті.
8.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [52]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності, розкриває питання визнання, складу витрат.
9.	Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [53]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності.
10.	Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [54]	Установлює зміст і форму фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма № 1-м) і звіту про фінансові результати (форма № 2-м) та порядок заповнення його статей, а також зміст і форму спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі балансу (форма № 1-мс) і звіту про фінансові результати (форма № 2-мс) та порядок заповнення його статей.

Закінчення дод. 3

1	2	3
11.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [27]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про витрати
12.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [58]	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності підприємствами щодо відображення витрат.
13.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [50]	Визначає перелік рахунків для обліку витрат.
14.	Концептуальна основа фінансової звітності [28]	Містить виклад концепцій, на яких ґрунтується складання і подання фінансових звітів зовнішнім користувачам, охоплює визначення, визнання та оцінку витрат.
15.	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [37]	Визначає основи подання фінансової звітності загального призначення. Він установлює загальні вимоги щодо подання фінансової звітності, настанови щодо її структури та мінімальні вимоги щодо її змісту.
16.	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» [38]	Визначає рекомендації щодо визначення собівартості та подальшого визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списання до чистої вартості реалізації.
17.	Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств [39]	Відображає засади щодо визнання, класифікація та оцінка витрат, подання фінансової звітності МСП.
18.	Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності [34]	Визначає склад витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності.
19.	Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами [35]	Визначає систему регістрів, порядок і спосіб реєстрації та узагальнення інформації щодо витрат підприємствами малого бізнесу для накопичення даних та складання фінансової звітності.
20.	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [36]	Визначає рекомендації щодо відображення в обліковій політиці застосування класу 8 та/або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

**Порівняльна характеристика витрат підприємств малого бізнесу за
П(С)БО та МСБО**

Ознака порівняння	МСБО	П(С)БО
Стандарт, який регламентує	Єдиного спеціалізованого стандарту щодо витрат немає, окремі аспекти висвітленні у МСБО 1 «Подання фінансової звітності», МСБО 2 «Запаси», МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 19 «Виплати працівникам», МСБО 23 «Витрати на позики», МСБО 38 «Нематеріальні активи», МСФЗ (IAS) 2 «Запаси», МСФЗ (IAS) 16 «Оренда»,	П(С)БО 16 "Витрати" П(С)БО 25 "" НП(С)БО 1
Визначення терміну «витрати»	Витрати - це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.	Витрати – зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)
Класифікація та групування витрат	Виокремлюють у звітності статті витрат, які виникають у процесі звичайної діяльності та статтями витрат, які не пов'язані із звичайною діяльністю; за характером витрат; за функціями витрат.	Витрати класифікуються залежно від виду діяльності, від якого вони виникли, за економічним елементом і статтям витрат. Виділяють також поточні витрати, витрати минулих та майбутніх періодів та надзвичайні витрати, змінні та постійні витрати, прямі й непрямі витрати.
Визнання витрат	Визнаються на основі безпосереднього зіставлення між понесеними витратами та заробленим доходом по конкретних статтях, що припускає одночасне визнання доходів і витрат що виникають безпосередньо та разом від одних і тих же операцій або інших подій. Визнання витрат є прямим наслідком визнання та оцінки активів і зобов'язань	Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які не можна прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, у якому вони були здійснені. Якщо актив забезпечує одержання економічних вигід протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості
Оцінка витрат	У МСФЗ відсутні спеціально викладені в окремому стандарті правила відносно оцінки витрат, але в деяких стандартах, містяться положення, що визначають оцінку відповідних витрат, що визнаються в Звіті про прибутки і збитки	У П(С)БО відсутні спеціальні, викладені в окремому узятому стандарті, правила відносно оцінки витрат організації, але стандарти указують на деякі особливості оцінки витрат
Принцип обліку витрат	Принцип нарахування	

Джерело: сформовано автором на основі [1; 28; 38; 39; 41; 52; 55].

Огляд спеціальної літератури з обліку витрат малого підприємства

№ пор.	Автор, джерело	Проблемні питання, що розкрито в спеціальній літературі та стосуються окремих аспектів теми випускної кваліфікаційної роботи
1	2	3
1.	Августова О.О. Облік витрат за національними та міжнародними стандартами [1]	Співставлено поняття “витрати” за національними та міжнародними стандартами; проведено порівняльну характеристику оцінки та визнання витрат згідно з П(С)БО та МСБО
2.	Белінська С. М. Особливості автоматизації облікового процесу [4]	Виокремлено автоматизацію облікового процесу як необхідність для успішного та ефективного функціонування підприємства. Досліджено, що механізація бухгалтерського обліку сприяє зменшенню трудомісткості обліку
3.	Бурак І. О. Переваги автоматизованого обліку розрахунків на підприємствах торгівлі [5]	Досліджено основні переваги застосування автоматизованої форми обліку та на основі особливостей розрахунків з діловими партнерами наведено алгоритм формування електронної інформаційної бази бухгалтерського обліку.
4.	Гавриловський О.С. Сучасні підходи до вдосконалення обліку непрямих витрат на збут, рекламу й маркетинг [10]	Досліджено сучасні підходи до вдосконалення обліку непрямих витрат на збут, рекламу й маркетинг. Здійснено загальний аналіз проблем витрат на збут і визначені шляхи їх удосконалення в умовах функціонування інформаційних систем і міжнародного досвіду обліку витрат.
5.	Гаврилюк Г. Є. Сучасний стан і проблеми розвитку малого підприємництва в Україні [11]	Охарактеризовано суть підприємництва, вказані особливості малих підприємств, які визначають їх місце та роль в економіці країни
6.	Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу [12]	Представлено результати дослідження питання сучасного стану та перспектив розвитку обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємств малого бізнесу України.
7.	Голик В. Р. Концептуальні основи управлінського обліку витрат та підходи до його автоматизації [13]	Розглянуто питання, пов'язані з концептуальними основами управлінського обліку. Дослідження сутності дефініції «управлінський облік» дозволило розкрити значення даного поняття, яке в кінцевому результаті полягає в підвищенні ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.
8.	Гордей О. Д., Довбуш Н. Є. Бюджетування як основа стратегічного планування на підприємствах малого і середнього бізнесу в Україні [14]	Визначено роль процесу бюджетування у системі стратегічного планування на підприємствах малого і середнього бізнесу
9.	Гриліцька А. В., Хавроненко О. М. Шляхи удосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності [17]	Запропоновано виокремити рекомендовані субрахунки з-поміж інших, що сприятиме формуванню нового підходу до організації синтетичного й аналітичного обліку невиробничих операційних витрат і, як наслідок, підвищенню інформативності облікових показників для прийняття ефективних управлінських рішень.

Продовження дод. К

1	2	3
10.	Грицай О. І. Удосконалення обліку витрат діяльності промислового підприємства [19]	Розглянуто необхідність розширення аналітичності й превентивності інформації, зафіксованої на рахунках обліку. Задля цього вводиться спеціальний інструментарій заснованих на додаванні до рахунків обліку ознак попередньої аналітичної обробки даних.
11.	Давидюк Т. В., Поліщук О. В. Класифікація витрат в управлінському обліку як ефективний напрям управління витратами [21]	Обґрунтовано важливість управління витрати та роль планування, оцінки, обліку та аналізу витрат підприємства для його ефективного функціонування. Наведено розроблену матрицю класифікації витрат, що сприятиме вдосконаленню організації управлінського обліку в частині витрат підприємства.
12.	Денисюк О. М. Аналіз операційних витрат машинобудівних підприємств на прикладі Вінницької області [22]	Виокремлено 3 концепції щодо тлумачення поняття "витрати", а саме економічну, бухгалтерську, податкову концепції.
13.	Джерелейко С.О. Функціональна підтримка бюджетування на підприємствах легкої промисловості на основі автоматизованої системи [24]	Досліджено питання щодо необхідності автоматизації бюджетування на підприємствах. Надано порівняльні характеристики програмного забезпечення, представленого на українському ринку ІТ-технологій.
14.	Копняк К. В., Костунець Т. А. Автоматизація документообігу як складова підвищення ефективності діяльності підприємства [29]	Проаналізовано теоретичні аспекти автоматизації документообігу на сучасних підприємствах, визначено основні фактори, що впливають на якість документообігу, здійснено порівняння традиційної та автоматизованої технологій роботи з документами, структуровано переваги впровадження систем електронного документообігу
15.	Копотієнко Т. Ю. Економічна сутність та класифікація витрат як об'єкта внутрішнього аудиту [30]	Досліджено сутність витрат з точки зору їх економічного змісту та нормативно-правової регламентації. Представлено класифікацію витрат підприємств, орієнтовану на досягнення завдань внутрішнього аудиту.
16.	Курган Н. В., Кіпренко А. Ю. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на малих підприємствах України [31]	Розроблено організаційні заходи для розбудови управлінського обліку на малих підприємствах та наступного виконання ним облікових і аналітичних функцій. Запропоновано структуру обліково-аналітичного забезпечення управління витратами для малих підприємств України, відмінністю якої є економічність і раціональність.
17.	Лугівська О. П. Методичні засади оптимізації доходів і витрат підприємства для забезпечення результативності бізнесу [33]	Обґрунтовано, що впровадження запропонованих критеріїв та підходів щодо оптимізації доходів і витрат підприємства сприятимуть ефективному ціноутворенню власної продукції, визначенню ефективних місць її реалізації та забезпеченню результативного, прибуткового бізнесу.
18.	Онищенко О. В. Організаційне забезпечення обліку торговельної діяльності підприємств [43]	Досліджено теоретичні питання торговельної діяльності підприємств в Україні. Досліджено суть та необхідність товарних запасів на підприємствах України. Виокремлено розмежування оптової та роздрібною торгівлі, їхніх спільних і відмінних рис.

Продовження дод. К

1	2	3
19.	Очеретько Л. М., Тимошенко А. Ю Удосконалення обліку збутової діяльності промислового підприємства [45]	Розглянуто та визначено основні теоретичні та практичні проблеми бухгалтерського обліку та організації ведення витрат на збут, недосконалість у складі витрат на рахунку 93 «Витрати на збут» відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», невідповідність в віднесенні окремих статей витрат до витрат на збут.
20.	Паскалова А. Г. Класифікація витрат підприємства відповідно до функцій та завдань контролінгу [44]	З'ясовано визначальні особливості, характерні для кількісного, якісного та комбінованого підходів, їх головні переваги та недоліки в процесі виокремлення підприємств малого бізнесу. Досліджено систему класифікаційних критеріїв оцінювання та визначення підприємств за кількісними ознаками, що запропоновані Комісією Європейського Союзу.
21.	Радіонова Н. Й. Класифікація витрат підприємства як інструмент управління [63]	Розглянуто питання класифікації витрат для управлінських цілей.
22.	Родіна О. В. Історичний розвиток категорії «витрати» [64]	Розглянуто історичний розвиток категорії «витрати». Систематизовано етапи еволюції категорії «витрати». Розкрито сучасне розуміння категорії «витрати».
23.	Ромашко О. М. Особливості управлінського обліку витрат підприємства [65]	досліджено питання класифікації витрат в управлінському обліку. Розглянуто вплив класифікації витрат на прийняття управлінських рішень
24.	Скрипник Н. В. Концептуальні засади методики обліку витрат обігу на підприємствах торгівлі [66]	Досліджено, що структуровані концептуальні засади методики обліку витрат обігу в торгівлі відображають сукупність взаємопов'язаних елементів, які формують безперервний процес виконання функцій обліку, аналізу і контролю витрат обігу підприємства торгівлі, із проведенням оцінки якості та прогнозування виконання бізнес-процесів по всій системі руху товарів, які володіють достатнім інструментарієм, здатним відображати інформацію в потрібних аналітичних розрізах для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.
25.	Федорченко О.Є. Удосконалення системи бюджетування на підприємстві [70]	Узагальнено особливості процесу бюджетування на підприємстві як інструменту фінансового планування та оперативного управління діяльністю підприємства. Досліджено роль процесу бюджетування у плануванні фінансово-економічної діяльності підприємства. Визначено переваги та доцільність використання бюджетування в системі управління діяльністю підприємств.
26.	Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі [72]	Обґрунтовано необхідність інтеграції бюджетування у системі управлінського обліку як способу підвищення ефективності управління в цілому та застосування управлінських інструментів, підвищення результативно-цільової орієнтації бюджетування на підприємствах торгівлі.

Закінчення дод. К

1	2	3
27.	Хачко К. М. Витрати: їх суть та класифікація в фінансовому і управлінському обліках [73]	Розглянуто та проаналізовано існуючі на даний час науково-методичні підходи щодо визначення сутності категорії витрати. З'ясовано суть витрат з точки зору економічної теорії та відповідно до потреб бухгалтерського фінансового. Досліджено мету класифікації витрат у фінансовому та управлінському обліках. Розглянуто поглиблення класифікації витрат відповідно до цілей і завдань управлінського обліку.
28.	Чебан Ю. Особливості обліку і контролю адміністративних витрат: теоретичні аспекти і напрями удосконалення [74]	Запропоновано напрями удосконалення класифікації і обліку адміністративних витрат. Доведено доцільність і необхідність використання субрахунків і аналітичних рахунків для обліку адміністративних витрат.
29.	Чубірка Г. І. Методи оптимізації витрат підприємства у ринкових умовах [77]	Висвітлення сучасного порядку обліку витрат, систематизації теоретичних основ та практичних рекомендацій щодо сучасних шляхів та методів оптимізації витрат підприємства в ринкових умовах
30.	Чумак О. В., Пономаренко Н. М. Формування облікової політики витрат підприємств ресторанного господарства [78]	Запропоновано робочий план рахунків обліку в аналітичному розрізі для управління витратами операційної діяльності підприємств
31.	Чумак О. В., Андрущенко І. С. Управління витратами в інформаційно-аналітичній системі підприємств ресторанного господарства [79]	Встановлено сутнісні характеристики понять витрати та витрати операційної діяльності. Теоретично обґрунтовано й систематизовано класифікаційні ознаки групування витрат за основними напрямками управління витратами, враховуючи виконувані ними функції. Запропонована класифікація побудована за підходом, який передбачає відповідність витрат цілям, що виходять із поняття функцій управління й відповідають його завданням. З метою запровадження дієвих інструментів управління, обґрунтовано доцільність використання бюджетування витрат операційної діяльності..
32.	Шільвінська О.Л. Історичні етапи розвитку знань про витрати [81]	Розглянуто основні етапи розвитку знань про витрати від стародавніх часів до сучасності. Досліджується трактування поняття «витрати» на різних історичних етапах розвитку. Проаналізовано визначення поняття «витрати», які наведені у законодавчих актах та економічній літературі науковцями
33.	Шкроміда Н. Я. Необхідність та особливості організації управлінського обліку на підприємствах малого бізнесу [82]	Обґрунтовано необхідність та розглянуто особливості організації управлінського обліку на підприємствах малого бізнесу, адже, на основі даних управлінського обліку можна аналізувати, планувати, прогнозувати та контролювати господарські процеси підприємства, що забезпечить отримання економічних вигод у майбутньому.
34.	Шутько Т. І. Витрати в економічній теорії наукових шкіл [83]	Досліджено сутність витрат в економічній теорії наукових шкіл. Проаналізовано підходи щодо вивчення категорії "витрати" від початку становлення товарно-грошових відносин до сьогодні.

Рис. Визнання витрат підприємства в бухгалтерському обліку

Джерело: сформовано автором на основі [52].

Типова кореспонденція з обліку витрат малими підприємствами

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків			
	За загальним планом рахунків		За спрощеним планом рахунків	
	дебет	кредит	дебет	кредит
1. Відпущено матеріали:				
1.1 до виробництва	80	20	841	20
	23	80	23	841
1.2 на загальновиробничі потреби	80	20	841	20
	91	80	79	841
1.3 на адміністративні потреби	80	20	841	20
	92	80	79	841
1.4 на збутові потреби	80	20	841	20
	93	80	79	841
2. Нарахована заробітна плата				
2.1 основним робочим	81	661	842	661
	23	81	23	842
2.2 загальновиробничому персоналу	81	661	842	661
	91	81	79	842
2.3 адміністративному персоналу	81	661	842	661
	92	81	79	842
2.4 персоналу відділу збуту	81	661	842	661
	93	81	79	842
3. Здійснено нарахування на фонд оплати праці:				
3.1 основних робочих	82	65	843	64
	23	82	23	843
3.2 загальновиробничого персоналу	82	65	843	64
	91	82	79	843
3.3 адміністративного персоналу	82	65	843	64
	92	82	79	843
3.4 персоналу відділу збуту	82	65	843	64
	93	82	79	843
4. Нараховано амортизацію основних засобів:				
4.1 Виробничого призначення	83	13	844	13
4.2 Загальновиробничого призначення	83	13	844	13
	91	83	79	844
4.3 Адміністративного призначення	83	13	844	13
	92	83	79	844
4.4 Збутового призначення	83	13	844	13
	93	83	79	844
5. Випущено із виробництва готову продукцію	26	23	261	23
6. Списана собівартість реалізованих готової продукції / товарів	901, 902	26, 28	901,902	26,28

Джерело: [31].

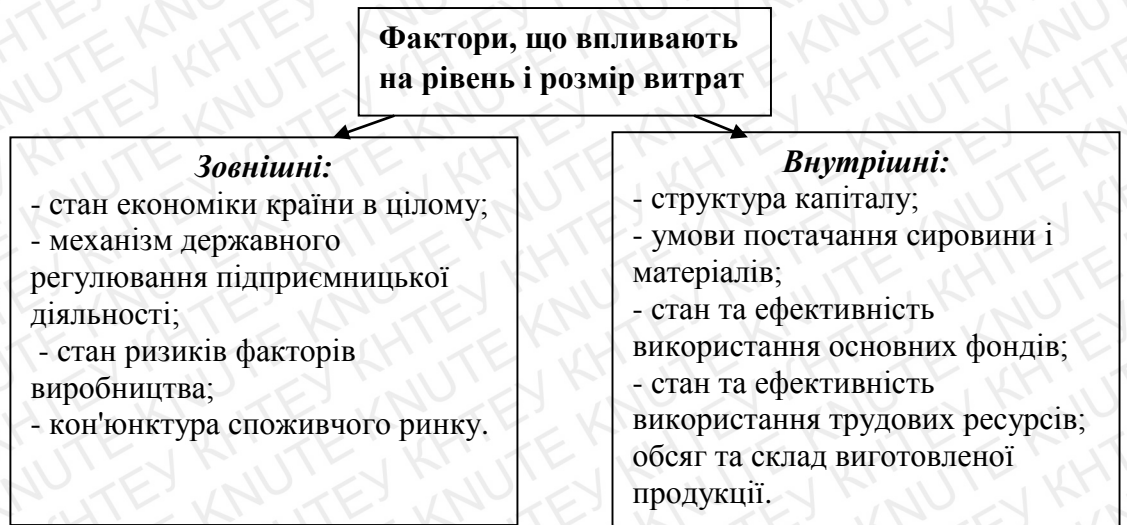

Рис. Фактори, що впливають на рівень і розмір витрат

Джерело: складено автором на основі [40].

Рис. Види бюджетів

Джерело: [79].

Характеристика підприємства ТОВ "Пласт і Ко" та аналіз показників його діяльності

ТОВ «Пласт і Ко» було засноване в 2004 році. ТОВ «Пласт і Ко» набуває статусу юридичної особи з дня його державної реєстрації. Товариство здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України та його Статуту. ТОВ «Пласт і Ко» відноситься до числа підприємств малого бізнесу та займається торгівельною діяльністю.

Основними напрями діяльності підприємства є:

- Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням;
- Роздрібна торгівля залізними виробами, будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами в спеціалізованих магазинах;
- Виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас;
- Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту;
- Оптова торгівля машинами й устаткуванням для добувної промисловості та будівництва;
- Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього.

На сьогоднішній день компанія є офіційним представником таких фірм як: ТОВ «Рубіжанський трубний завод» (виробництво поліетиленових труб для газопроводів, водопроводів і напірної каналізації діаметрами від 20 до 1200 мм), польської фірми «TRANS-QUADRO» (деталі для терморезисторного та стикового зварювання), польської фірми «KamіTech» (зварювальне обладнання), французької фірми «FLOWSERVE Polyvalves S.A» (поліетиленові крани для підземної установки).

Також компанія «Пласт і Ко» реалізує продукцію швейцарської фірми George Fisher (деталі для терморезисторного та стикового зварювання), німецької фірми Banninger (деталі для стикового зварювання), італійських фірм

Продовження дод. Р.1

Unidelta (цангові затискні фітинги для зовнішнього водопроводу), Pietro Fiorentini (регулятори тиску газу), австрійської фірми Aggu (деталі для терморезисторного та стикового зварювання), польських фірм Sigma-Li (поліпропіленові фітинги для внутрішнього водопостачання та опалення), Kaczmarek (каналізаційні та напірні ПВХ труби).

Асортиментний ряд підприємства понад 200 найменувань поліетиленових труб для водо-, газопостачання, фітингів для поліетиленових труб водо- і газопостачання, зварювального обладнання.

Товариство розташовано в місті Києві на пров. Куренівський, буд. 15, 04073, Україна.

В табл. Р.1.1 представлено SWOT-аналіз ТОВ "Пласт і Ко".

Статутний фонд ТОВ «Пласт і Ко» складається з внесків засновників.

Товариство самостійно визначає фонд оплати праці, розробляє і затверджує штатний розклад, встановлює форму і розміри оплати праці, а також інші види доходів працівників.

Персонал ТОВ «Пласт і Ко» підлягає соціальному страхуванню в порядку і на умовах встановлених чинним законодавством.

Управління Товариством здійснюють наступні органи:

- Вищий орган управління – Загальні збори учасників;
- Виконавчий орган – Директор;
- Контролюючий орган – Ревізійна комісія.

Відповідно до вимог Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" в Товаристві діє наказ "Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику", згідно з яким ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності здійснюється у відповідності з принципами і методами затвердженими Національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Ведення бухгалтерського обліку покладено на головного бухгалтера. Облік на підприємстві ведеться з використанням інформаційної бази "1С: Підприємство 7.7".

SWOT-матриця підприємства ТОВ «Пласт і Ко»

<p style="text-align: center;">SWOT-матриця для ТОВ «Пласт і Ко»</p>	<p style="text-align: center;">Сильні сторони (S)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гарна репутація • Досвід роботи на ринку • Конкурентні ціни • Наявність сертифікації товарів • Висока кваліфікація працівників • Великий асортимент товарів • Конкурентоздатна цінова політика • укладені партнерські угоди з відомими вітчизняними та зарубіжними виробниками водо- та газопостачання 	<p style="text-align: center;">Слабкі сторони (W)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Невдале територіальне розташування • Застарілі методи реклами • Проблеми в поставці товарів • Недостатня кількість працівників • Вузька спеціалізація • Сезонність • Низька платоспроможність клієнтів
<p style="text-align: center;">Можливості (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Невдалі дії конкурентів • Впровадження нової маркетингової політики та політики стимулювання збуту; • Нові партнерства • Зниження цін на сировину і матеріали • Банкрутство і відхід фірм-конкурентів • Підвищення кваліфікації персоналу в галузі сучасних технологій, менеджменту та маркетингу • Входження в нові сегменти ринку • Позитивні зміни макроекономічних показників 	<p style="text-align: center;">SO</p> <p>За рахунок розвинутої маркетингової політики, можна зміцнити свої позиції на ринку; укріпити вигідне розміщення можна за рахунок розвитку географії поставок; здобути необхідний досвід за рахунок нового партнерства; поява необхідних ексклюзивних товарів за рахунок наявності сертифікації товарів. Зростання частки ринку за рахунок гарної репутації.</p>	<p style="text-align: center;">WO</p> <p>За рахунок використання сучасних методів реклами залучення нових клієнтів. За рахунок впровадження нової маркетингової політики та політики стимулювання збуту зменшити наслідки невикористання елементів по стимулюванню збуту. Зміна розташування дасть змогу залучити нових клієнтів та не втратити старих. Налагодження поставок, прописання у договорах більш чітких умов поставок та системи штрафів постачальників дозволить уникнути невідповідальності постачальників та підвищити якість та терміновість обслуговування клієнтів. Уникнути сезонності за рахунок виходу на нові ринки.</p>
<p style="text-align: center;">Загрози (T)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поява нових фірм на ринку • Ефективні дії конкурентів • Занепад ринкового попиту • Зміна курсу валюти • Поява принципово нового товару • Погіршення економічного становища держави • Політичні дії 	<p style="text-align: center;">ST</p> <p>Поява нових конкурентів перекриється гарною репутацією; Ефективні дії конкурентів можна подолати за рахунок маркетингової політики; За рахунок великого асортименту уникнути зменшення цільової аудиторії За допомогою великого асортименту продукції зменшити кількість конкурентів на ринку</p>	<p style="text-align: center;">WT</p> <p>Поява нових технологій у маркетингу та розвиток політики збуту конкурентів призведе до переходу клієнтів до конкурентів Занепад ринкового попиту стане наслідком зменшення фінансових показників, тому треба зміцнити свої позиції на ринку Негативна економічна ситуація зменшить платоспроможність клієнтів</p>

Джерело: складено автором за даними підприємства на основі [12].

Продовження дод. Р.1

Наказом передбачені наступні методи нарахування амортизації: -для основних засобів - методи передбачені податковим законодавством; -для нематеріальних активів - прямолінійний метод; -для малоцінних необоротних активів - в перший місяць використання активу в розмірі 100% його вартості. На підприємстві застосовується журнально-ордерна форма обліку.

Фінансову звітність підписують директор та Головний бухгалтер підприємства. Звітним періодом до складання фінансової звітності є календарний рік. ТОВ «Пласт і Ко» займається діяльністю відповідно до Законів України та інших нормативних актів України. Фінансова звітність за 2014-2018 роки наведена в дод. С.

Підприємство веде бухгалтерську і статистичну звітність в порядку, встановленому чинним законодавством України.

Склад та структура активів підприємства, його капіталу та зобов'язань, а також результати діяльності, склад його доходів та витрат, що дозволяє охарактеризувати фінансовий стан досліджуваного підприємства наведені в табл. Т.1 за 2014 – 2018 роки.

Окремо можна розглянути динаміку обсягу та складу активів підприємства (дод. Р,2). Активи підприємства за період 2014 - 2015 рр. мали негативну тенденцію до спаду, проте у 2016 р. їхня частка зросла, у 2017 р. зменшились, однак у 2018 р. активи значно зросли. Збільшення активів у 2018 р. відбулося за рахунок збільшення оборотних активів. Найбільший вплив на збільшення активів у 2018 р. мала дебіторська заборгованість. У продовж 2014-2017 рр. обсяг необоротних активів не змінювався, проте у 2018 р. збільшились, оскільки було придбані основні засоби.

В складі оборотних активів тенденцію до зростання мали запаси, гроші та їх еквіваленти., проте у 2018 р. спостерігається зменшення грошових коштів на 70,1%. Негативну тенденцію у складі оборотних активів у продовж 2014-2016 рр. мала дебіторська заборгованість, проте у 2017-2018 рр. спостерігається

Продовження дод. Р.1

тенденція до, хоча це не є досить позитивною тенденцією, оскільки існує ризик, що дебітори можуть не погасити свою заборгованість.

Щодо структури активів підприємства, то на протязі всього періода найбільша питома вага припадає на оборотні активи. Найбільша частка у 2014 - 2015рр. та 2018р. належить дебіторській заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги. У 2016 -2017 рр. найбільша частка припадає на запаси та гроші та їх еквіваленти.

Пасиви підприємства можна проаналізувати за допомогою дод. Р.3.

Власник капітал на протязі всього періоду, що досліджується, має позитивну тенденцію до росту. За весь період, що аналізується, зареєстрований капітал не змінювався. У 2016 році підприємство сформувало резервний капітал. У складі власного капіталу нерозподілений прибуток має тенденцію до зростання.

Позиковий капітал підприємства за період 2014 - 2015 рр. мав негативну тенденцію до спаду, проте у 2016р. його частка зросла. Зростання позикового капіталу відбулося за рахунок поточних зобов'язань.

Щодо структури пасивів, то найбільшу частку займає власний капітал. Упродовж 2014-2017 рр. частка власного капіталу у пасивах мала тенденції до зростання, проте у 2018 р. частка власного капіталу зменшилась на 23,57% і становила 73,78% від загальної вартості пасивів.

Власний капітал у 2018 р. формували зареєстрований капітал резервний капітал, нерозподілений прибуток. Основні зобов'язання становила поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги.

Показники фінансових результатів наведені в дод. Р.4.. Спостерігається позитивна тенденція до зростання чистого доходу. Проте у 2018 р. намітилась негативна тенденція і чистий дохід зменшився на 11,92%. Приріст обсягу реалізованих товарів та послуг позитивно впливає на фінансове становище підприємства, збільшує його частку ринку.

Закінчення дод. Р.1

У продовж 2014-2017 років приріст собівартості продукції перевищує приріст виручки. Це однозначно негативна тенденція, яка вказує на те, що в підприємства залишається менше коштів для здійснення інших витрат. У продовж 2014 - 2017 років спостерігається тенденція до зростання витрат.. Проте у 2018 р. витрати зменшились та приріст собівартості продукції не перевищує приріст виручки.

Як результат розглянутих вище факторів підприємство сформувало позитивний чистий фінансовий результат у продовж 2014-2018 рр. Спостерігається дуже позитивна тенденція до збільшення прибутку.

Додаток Р.2
Таблиця Р.2.1

Динаміка показників активів підприємства ТОВ "Пласт і Ко"

Показники	Обсяг, тис. грн				Абсолютна зміна, тис. грн				Темп приросту до поперед. року, %				
	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.
1. Необоротні активи	1,6	1,6	1,6	1,6	12,7	0,0	0,0	0,0	11,1	0,0	0,0	0,0	693,8
1.1. Основні засоби	1,6	1,6	1,6	1,6	12,7	0,0	0,0	0,0	11,1	0,0	0,0	0,0	693,8
2. Оборотні активи	1992,5	1941,6	2812,6	2564,8	3780,1	-50,9	871,0	-247,8	1215,3	-2,6	44,9	-8,8	47,4
2.1. Запаси:	191,0	408,7	1498,9	522,5	0,0	217,7	1090,2	-976,4	-522,5	114,0	266,7	-65,1	-100,0
2.3. Дебіторська заборгованість за продукцію	1562,0	1122,5	260,5	278,7	673,4	-439,5	-862,0	18,2	394,7	-28,1	-76,8	7,0	141,6
2.7. Гроші та їх еквіваленти	239,5	410,4	1053,2	1763,6	527,4	170,9	642,8	710,4	-1236,2	71,4	156,6	67,5	-70,1
2.8. Витрати майбутніх періодів	0,0	0,0	0,0	0,0	2579,3	0,0	0,0	0,0	2579,3	0,0	0,0	0,0	100,0
ВСЬОГО АКТИВІВ	1994,1	1943,2	2814,2	2566,4	3792,8	-50,9	871,0	-247,8	1226,4	-2,6	44,8	-8,8	47,8
II Динаміка структури активів підприємства													
Показники	Питома вага, %				Абсолютна зміна, тис. грн.								
	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.				
1. Необоротні активи	0,08	0,08	0,06	0,06	0,33	0,00	-0,03	0,01	0,27				
1.2. Основні засоби	0,08	0,08	0,06	0,06	0,33	0,00	-0,03	0,01	0,27				
2. Оборотні активи	99,92	99,92	99,94	99,94	99,67	0,00	0,03	-0,01	-0,27				
2.1. Запаси:	9,58	21,03	53,26	20,36	0,00	11,45	32,23	-32,90	-20,36				
2.3. Дебіторська заборгованість за продукцію	78,33	57,77	9,26	10,86	17,75	-20,57	-48,51	1,60	6,90				
2.7. Гроші та їх еквіваленти	12,01	21,12	37,42	68,72	13,91	9,11	16,30	31,29	-54,81				
2.8. Витрати майбутніх періодів	0,00	0,00	0,00	0,00	68,01	0,00	0,00	0,00	68,01				
ВСЬОГО АКТИВІВ	100	100	100	100,00	100,00	X	X	X	X				

Джерело: розрахунки автора за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Динаміка обсягу та складу пасивів підприємства ТОВ "Пласт і Ко"

Показники	Обсяг, тис. грн						Абсолютна зміна, тис. грн						Темп приросту до поперед. року, %					
	2014р	2015р	2016р	2017р	2018р	2018р	2015р	2016р	2017р	2018р	2018р	2016р	2017р	2018р	2018р	2016р	2017р	2018р
1. Власний капітал	1767,6	1832,2	2697,0	2498,4	2798,4	2798,4	64,6	864,8	-198,6	300,0	300,0	47,2	-7,4	12,0	47,2	-7,4	12,0	12,0
1.1. Зарєстрований (пайовий) капітал	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Резервний капітал	0,0	0,0	168,0	168,0	268,0	268,0	0,0	168,0	0,0	100,0	100,0	100,0	0,0	59,5	100,0	0,0	59,5	59,5
1.3. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1617,6	1682,2	2379,0	2180,4	2380,4	2380,4	64,6	696,8	-198,6	200,0	200,0	41,4	-8,3	9,2	41,4	-8,3	9,2	9,2
2. Поточні зобов'язання	226,5	111,0	117,2	68,0	994,4	994,4	-115,5	6,2	-49,2	926,4	926,4	5,6	-42,0	1362,4	5,6	-42,0	1362,4	1362,4
2.1. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	216,9	99,4	49,7	63,1	994,4	994,4	-117,5	-49,7	13,4	931,3	931,3	-50,0	27,0	1475,9	-50,0	27,0	1475,9	1475,9
2.2. Поточна кредитор. забор-ність за розрахунками з бюджетом	9,6	11,6	51,1	4,9	0,0	0,0	2,0	39,5	-46,2	-4,9	-4,9	340,5	-90,4	-100,0	340,5	-90,4	-100,0	-100,0
2.3. Поточна кредитор. забор-аність за розрахунками зі страхування	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,9	-3,9	0,0	0,0	100,0	-100,0	0,0	100,0	-100,0	0,0	0,0
2.4. Поточна кредит. Забор-ність за розрахунками з оплати праці	0,0	0,0	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	-12,5	0,0	0,0	100,0	-100,0	0,0	100,0	-100,0	0,0	0,0
ВСЬОГО ПАСИВІВ	1994,1	1943,2	2814,2	2566,4	3792,8	3792,8	-50,9	871,0	-247,8	1226,4	1226,4	44,8	-8,8	47,8	44,8	-8,8	47,8	47,8

Джерело: розрахунки автора за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Динаміка структури пасивів підприємства ТОВ "Пласт і Ко"

Показники	Питома вага, %						Абсолютна зміна, тис.грн.		
	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2018р.	2017р.	2016р.	2018р.
1. Власний капітал	88,64	94,29	95,84	97,35	73,78	73,78	1,51	1,55	-23,57
1.1. Зарєстрований (пайовий) капітал	7,52	7,72	5,33	5,84	3,95	3,95	0,51	-2,39	-1,89
1.2. Резервний капітал	0,00	0,00	5,97	6,55	7,07	7,07	0,58	5,97	0,52
1.3. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	81,12	86,57	84,54	84,96	62,76	62,76	0,42	-2,03	-22,20
2. Поточні зобов'язання	11,36	5,71	4,16	2,65	26,22	26,22	-1,51	-1,55	23,57
2.1. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	10,88	5,12	1,77	2,46	26,22	26,22	0,69	-3,35	23,76
2.2. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,48	0,60	1,82	0,19	0,00	0,00	-1,62	1,22	-0,19
2.3. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	-0,14	0,14	0,00
2.4. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	-0,44	0,44	0,00
ВСЬОГО ПАСИВІВ	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	X	X	X

Джерело: розрахунки автора за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Показники фінансових результатів ТОВ "Пласт і Ко"

Показник	Обсяг, тис. грн				Абсолютна зміна, тис. грн				
	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.
Чистий дохід від реалізації товарів	5643,6	13097,7	19030,4	24803,9	21848,1	7454,1	5932,7	5773,5	-2955,8
Інші операційні доходи	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0
Разом доходи	5643,6	13097,7	19030,5	24803,9	21848,1	7454,1	5932,8	5773,4	-2955,8
Собівартість реаліз товарів	(4855,5)	(11392,5)	(18235,0)	(4685,6)	(20736,9)	6537,0	6842,5	6450,6	-3948,7
Інші операційні витрати	(357,1)	(916,4)	(721,1)	(0,0)	(734,0)	559,3	-195,3	-721,1	734,0
Інші витрати	(386,6)	(724,2)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	337,6	-724,2	0,0	0,0
Разом витрати	(5599,2)	(13033,1)	(18956,1)	(24685,6)	(21470,9)	7433,9	5923,0	5729,5	-3214,7
Фінасул до оподат	44,4	64,6	74,4	118,3	377,2	20,2	9,8	43,9	258,9
Податок на прибуток	0,0	0,0	0,0	(21,3)	(67,9)	0,0	0,0	21,3	46,6
Чистий прибуток (збиток)	44,4	64,6	74,4	97,0	309,3	20,2	9,8	22,6	212,3

Джерело: розрахунки автора за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пласт і Ко"	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія		за ЄДРПОУ	2015 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	33150191
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням	за КОПФГ	803800000
Середня кількість працівників, осіб	10	за КВЕД	240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46.73
Адреса, телефон	провулок Куренівський, буд. 15, 04073		0444909395

1. Баланс на 31 грудня 2014 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	1,6	1,6
первісна вартість	1011	31,2	31,2
знос	1012	(29,6)	(29,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1,6	1,6
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	148,9	191,0
у тому числі готова продукція	1103	148,9	191,0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 597,6	1 562,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	72,3	239,5
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 818,8	1 992,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 820,4	1 994,1

Продовження дод. С

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	150,0	150,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 573,2	1 617,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 723,2	1 767,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	96,5	216,9
розрахунками з бюджетом	1620	0,7	9,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	97,2	226,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	1 820,4	1 994,1

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2014

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 643,6	6 428,2
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	5 643,6	6 428,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 855,5)	(5 586,5)
Інші операційні витрати	2180	(357,1)	(481,4)
Інші витрати	2270	(386,6)	(340,4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(5 599,2)	(6 408,3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	44,4	19,9
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	44,4	19,9

Керівник

(підпис)

Пустомитенко Павло Миколайович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Герасимчук Надія Леонідівна

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. С

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пласт і Ко"	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія	провулок Куренівський, буд. 15, 04073	за ЄДРПОУ	2016 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	33150191
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням	за КОПФГ	8038000000
Середня кількість працівників, осіб	10	за КВЕД	240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46.73
Адреса, телефон	провулок Куренівський, буд. 15, 04073		4909395

1. Баланс на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	1,6	1,6
первісна вартість	1011	31,2	31,2
знос	1012	(29,6)	(29,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1,6	1,6
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	191,0	408,7
у тому числі готова продукція	1103	191,0	408,7
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 562,0	1 122,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	239,5	410,4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 992,5	1 941,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 994,1	1 943,2

Продовження дод. С

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	150,0	150,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 617,6	1 682,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 767,6	1 832,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	216,9	99,4
розрахунками з бюджетом	1620	9,6	11,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	226,5	111,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 994,1	1 943,2

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2015

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13 097,7	5 643,6
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	13 097,7	5 643,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(11 392,5)	(4 855,5)
Інші операційні витрати	2180	(916,4)	(357,1)
Інші витрати	2270	(724,2)	(386,6)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(13 033,1)	(5 599,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	64,6	44,4
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	64,6	44,4

Керівник

ЕЦП
Пустомитенко

П.М. (підпис)

Головний бухгалтер

ЕЦП Вязьмікіна

Ю.М. (підпис)

Пустомитенко Павло Миколайович

(Ініціали, прізвище)

Вязьмікіна Юлія Миколаївна

(Ініціали, прізвище)

Продовження дод. С

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пласт і Ко"	Дата (рік, місяць, число)	2017	1	1
Територія	М. Київ, пров. Куренівський, 15	за ЄДРПОУ			
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	8038000000		
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб	9	за КОДУ			
Одиниця виміру:	тис. грн з одним десятковим знаком	за КВЕД	46.73		
Адреса, телефон	провулок Куренівський, буд. 15, 04073		4909395		

І. Баланс на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
І	2	3	4
І. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	
Основні засоби	1010	1.6	1.6
первісна вартість	1011	31.2	31.2
знос	1012	(29.6)	(29.6)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	
Інші необоротні активи	1090	0	
Усього за розділом І	1095	1.6	1.6
ІІ. Оборотні активи			
Запаси	1100	408.7	1498.9
у тому числі готова продукція	1103	408.7	1498.9
Поточні біологічні активи	1110	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1122.5	260.5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	410.4	1053.2
Витрати майбутніх періодів	1170	0	
Інші оборотні активи	1190	0	
Усього за розділом ІІ	1195	1941.6	2812.6
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	
Баланс	1300	1943.2	2814.2

Продовження дод. С

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	150	150
Додатковий капітал	1410	0	
Резервний капітал	1415	0	168
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1682.2	2379
Неоплачений капітал	1425	(0)	( )
Усього за розділом I	1495	1832.2	2697
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	99.4	49.7
розрахунками з бюджетом	1620	11.6	51.1
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	0	3.9
розрахунками з оплати праці	1630	0	12.5
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	0	
Усього за розділом III	1695	111	117.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	1943.2	2814.2

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2016**

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19030.4		13097.7
Інші операційні доходи	2120	.1		0
Інші доходи	2240			0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	19030.5		13097.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(18235)		(11392.5)
Інші операційні витрати	2180	(721.1)		(916.4)
Інші витрати	2270	( )		(724.2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(18956.1)		(13033.1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	74.4		64.6
Податок на прибуток	2300	( )		(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	74.4		64.6

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Пустомитенко Павло Миколайович

(ініціали, прізвище)

Вязьмікіна Юлія Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. С

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2018	1	1
Товариство з обмеженою відповідальністю "Пласт і Ко"	за ЄДРПОУ			
Територія провулок Куренівський, буд. 15, 04073	за КОАТУУ	8038000000		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням	за КОДУ			
Середня кількість працівників, осіб 9	за КВЕД	46.73		
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон провулок Куренівський, буд. 15, 04073	4909395			

1.Баланс на 31122017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
				2	3	4
I.Необоротні активи						
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0				
Основні засоби	1010	1.6	1.6			
первісна вартість	1011	31.2	31.2			
знос	1012	(29.6)	(29.6)			
Довгострокові біологічні активи	1020	0				
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0				
Інші необоротні активи	1090	0				
Усього за розділом I	1095	1.6	1.6			
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	1498.9	522.5			
у тому числі готова продукція	1103	0				
Поточні біологічні активи	1110	0				
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	260.5	278.7			
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0				
у тому числі з податку на прибуток	1136	0				
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0				
Поточні фінансові інвестиції	1160	0				
Гроші та їх еквіваленти	1165	1053.2	1763.6			
Витрати майбутніх періодів	1170	0				
Інші оборотні активи	1190	0				
Усього за розділом II	1195	2812.6	2564.8			
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0				
Баланс	1300	2814.2	2566.4			

Продовження дод. С

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	150	150
Додатковий капітал	1410	0	
Резервний капітал	1415	168	168
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2379	2180.4
Неоплачений капітал	1425	(0)	( )
Усього за розділом I	1495	2697	2498.4
II. Довгострокові зобов'язання, пільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	49.7	63.1
розрахунками з бюджетом	1620	51.1	4.9
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	3.9	
розрахунками з оплати праці	1630	12.5	
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	0	
Усього за розділом III	1695	117.2	68
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	2814.2	2566.4

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2017

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	24803.9		19030.4
Інші операційні доходи	2120			.1
Інші доходи	2240			0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	24803.9		19030.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(24685.6)		(18235)
Інші операційні витрати	2180	( )		(721.1)
Інші витрати	2270	( )		(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(24685.6)		(18956.1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	118.3		74.4
Податок на прибуток	2300	(21.3)		(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	97		74.4

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Пустомитенко Павло Миколайович

(ініціали, прізвище)

Вязьмікіна Юлія Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. С

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пласт і Ко"	Дата (рік, місяць, число)	за ЄДРПОУ	КОДИ
Територія	М.КИЇВ		за КОАТУУ	2019 1 1
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ	8038000000
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням		за КОДУ	240
Середня кількість працівників, осіб	8		за КВЕД	46.73
Одиниця виміру:	тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон	провулок Куренівський, буд. 15, ОБОЛОНСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 04073		4415915	

І.Баланс на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
				2	3	4
I.Необоротні активи						
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0				
Основні засоби	1010	1.6	12.7			
первісна вартість	1011	31.2	101.7			
знос	1012	(29.6)	(89)			
Довгострокові біологічні активи	1020	0				
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0				
Інші необоротні активи	1090	0				
Усього за розділом I	1095	1.6	12.7			
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	522.5				
у тому числі готова продукція	1103	0				
Поточні біологічні активи	1110	0				
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	278.7	673.4			
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0				
у тому числі з податку на прибуток	1136	0				
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0				
Поточні фінансові інвестиції	1160	0				
Гроші та їх еквіваленти	1165	1763.6	527.4			
Витрати майбутніх періодів	1170	0	2579.3			
Інші оборотні активи	1190	0				
Усього за розділом II	1195	2564.8	3780.1			
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0				
Баланс	1300	2566.4	3792.8			

Закінчення дод. С

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	150	150
Додатковий капітал	1410	0	
Резервний капітал	1415	168	268
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2180.4	2380.4
Неоплачений капітал	1425	(0)	( )
Усього за розділом I	1495	2498.4	2798.4
II. Довгострокові зобов'язання, пільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	63.1	994.4
розрахунками з бюджетом	1620	4.9	
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	0	
розрахунками з оплати праці	1630	0	
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	0	
Усього за розділом III	1695	68	994.4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	2566.4	3792.8

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	21848.1	24803.9
Інші операційні доходи	2120		0
Інші доходи	2240		0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	21848.1	24803.9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(20736.9)	(24685.6)
Інші операційні витрати	2180	(734)	(0)
Інші витрати	2270	( )	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(21470.9)	(24685.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	377.2	118.3
Податок на прибуток	2300	(67.9)	(21.3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	309.3	97

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Пустомитенко Павло Миколайович

(ініціали, прізвище)

Вязьмікіна Юлія Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Робочий план рахунків ТОВ «Пласт і Ко» (витяг)

Код	Найменування
1	2
104	Машини та обладнання
106	Інструменти, прилади та інвентар
109	Інші основні засоби
13	Знос (амортизація) необоротних активів
131	Знос основних засобів
1314	Знос основних засобів (Машини та обладнання)
1316	Знос основних засобів (Інструменти, прилади та інвентар)
1319	Знос основних засобів (Інші основні засоби)
132	Знос інших необоротних матеріальних активів
15	Капітальні інвестиції
152	Придбання (виготовлення) основних засобів
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети
23	Виробництво
26	Готова продукція
28	Товари
281	Товари на складі
282	Товари в торгівлі
283	Товари на комісії
284	Тара під товарами
285	Торгова націнка
30	Каса
301	Каса в національній валюті
302	Каса в іноземній валюті
31	Рахунки в банках
311	Поточні рахунки в національній валюті
313	Інші рахунки в банку в національній валюті
315	Спеціальні рахунки в національній валюті
319	Очікувані платежі по спец. рахунку ПДВ
3191	Очікувані платежі до надходження на спец. рахунок ПДВ
3192	Очікувані платежі до виплати з спец. рахунка ПДВ
33	Інші кошти
331	Грошові документи в національній валюті

1	2
333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті
36	Розрахунки з покупцями та замовниками
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями
37	Розрахунки з різними дебіторами
371	Розрахунки за виданими авансами
372	Розрахунки з підзвітними особами
3721	Розрахунки з підзвітними особами в національній валюті
373	Розрахунки за нарахованими доходами
374	Розрахунки за претензіями
375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків
377	Розрахунки з іншими дебіторами
3771	Розрахунки з іншими дебіторами
3772	Розрахунки з іншими дебіторами (у розрізі замовлень)
3775	Розрахунки з робітниками та службовцями по інших операціях
378	Розрахунки з державними цільовими фондами
38	Резерв сумнівних боргів
381	По заборгованості за товари, роботи, послуги
382	По заборгованості за розрахунки з бюджетом
383	По заборгованості за розрахунки за виданими авансами
384	По заборгованості за розрахунки за нарахованими доходами
385	По заборгованості за внутрішні розрахунки
389	По іншій дебіторській заборгованості
39	Витрати майбутніх періодів
40	Статутний капітал
41	Пайовий капітал
42	Додатковий капітал
43	Резервний капітал
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)
441	Прибуток нерозподілений
443	Прибуток, використаний у звітному періоді
46	Неоплачений капітал
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів
471	Забезпечення виплат відпусток
472	Додаткове пенсійне забезпечення
473	Забезпечення гарантійних зобов'язань

Закінчення дод.Т

1	2
474	Забезпечення інших витрат і платежів
60	Короткострокові позики
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті
607	Короткострокові позики (зворотня фіндопомога)
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками
64	Розрахунки за податками й платежами
641	Розрахунки за податками
6411	Прибутковий податок
6413	ПДВ, розрахунковий період якого не наступив
6414	Місцеві податки
6415	ПДВ
6416	Податок на прибуток
6417	Розрахунки по єдиному податку
6418	Розрахунки по інших податках
642	Розрахунки за обов'язковими платежами
6426	Розрахунки по інших обов'язкових платежах
643	Податкові зобов'язання
644	Податковий кредит
6441	Податковий кредит
6442	Неодержані податкові накладні
65	Розрахунки за страхуванням
651	За розрахунками із загальнооб. держ. соц. страхування
652	За соціальним страхуванням
66	Розрахунки з оплати праці
661	Розрахунки за заробітною платою
662	Розрахунки з депонентами
67	Розрахунки з учасниками
671	Розрахунки за нарахованими дивідендами
672	Розрахунки за іншими виплатами
70	Доходи від реалізації
702	Дохід від реалізації товарів
704	Вирахування з доходу
79	Фінансові результати
791	Результат операційної діяльності
792	Результат фінансових операцій
793	Результат іншої звичайної діяльності
794	Результат надзвичайних подій
80	Матеріальні витрати
801	Витрати сировини й матеріалів
802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів

1	2
804	Витрати тари й тарних матеріалів
805	Витрати будівельних матеріалів
806	Витрати запасних частин
808	Витрати товарів
809	Інші матеріальні витрати
81	Витрати на оплату праці
811	Виплати за окладами й тарифами
812	Премії та заохочення
813	Компенсаційні виплати
814	Оплата відпусток
815	Оплата іншого невідпрацьованого часу
816	Інші витрати на оплату праці
82	Відрахування на соціальні заходи
821	Відрахування на загальнооб. державне соціальне страхування
824	Відрахування на індивідуальне страхування
83	Амортизація
831	Амортизація основних засобів
832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів
84	Інші операційні витрати
85	Інші затрати
90	Собівартість реалізації
902	Собівартість реалізованих товарів
91	Загальновиробничі витрати
92	Адміністративні витрати
93	Витрати на збут
94	Інші витрати операційної діяльності
944	Сумнівні та безнадійні борги
947	Нестачі і втрати від псування цінностей
948	Визнані штрафи, пені, неустойки
949	Інші витрати операційної діяльності
95	Фінансові витрати
951	Відсотки за кредит
952	Інші фінансові витрати
97	Інші витрати
974	Втрати від неопераційних курсових різниць
975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій
976	Списання необоротних активів
977	Інші витрати звичайної діяльності
98	Податок на прибуток
981	Податок на прибуток від звичайної діяльності
982	Податок на прибуток від надзвичайних подій
99	Надзвичайні витрати

Джерело: дані ТОВ «Пласт і Ко».

**Пропозиції щодо структури довідника "Види витрат" в інформаційній базі
на ТОВ "Пласт і Ко"**

№ пор.	Назва	Рахунок закриття
1	Собівартість реалізованих товарів	902
2	Адміністративні витрати	92
2.1	Зарплата адміністративного апарату	921
2.2	Витрати на консультаційні та інформаційні послуги	922
2.3	Витрати на послуги банку	922
2.4	Витрати на послуги зв'язку	923
2.5	Послуги по оренді абонентської скриньки	923
2.6	Послуги по оренді приміщення	923
2.7	Витрати на утримання ОЗ, НМА для загальногосподарського призначення	924
2.8	Інші витрати загальногосподарського призначення	924
3	Витрати на збут	93
3.2	Витрати на рекламу та маркетинг	931
3.3	Витрати на оплату праці працівників пов'язаних зі збутом	931
3.1	Витрати на пакувальні матеріали	932
3.4	Витрати на транспортно-експедиційні послуги	932
3.5	Тендерне забезпечення	933
3.6	Витрати на утримання ОЗ, НМА пов'язаних зі збутом	934
3.7	Інші витрати, пов'язані зі збутом	934
4	Інші операційні витрати	94
4.1	Витрати на купівлю продаж іноземної валюти	942
4.2	Сумнівні та безнадійні борги	944
4.3	Операційні курсові різниці	945
4.4	Нестачі та втрати від псування цінностей	947
4.5	Штрафи, пені, неустойки	948
4.6	Інші витрати операційної діяльності	949
5	Інші витрати	97
5.1	Неопераційні курсові різниці	974
5.2	Інші витрати звичайної діяльності	977
6	Податок на прибуток	98
6.1	Податок на прибуток від звичайної діяльності	981
6.2	Податок на прибуток від надзвичайної діяльності	982

Джерело: розроблено автором.

Класифікація адміністративних витрат для удосконалення їх обліку

Адміністративні витрати	Групи (субрахунки)	Аналітичні рахунки
(рахунок 92 «Адміністративні витрати»)	Обов'язкові адміністративні витрати (субрахунок 921)	За видами витрат у розрізі кожної групи та/або за підрозділами підприємства (адміністрація, бухгалтерія, планово-економічний відділ, відділ маркетингу і збуту тощо)
	Адміністративні витрати, які пов'язані з основною діяльністю (субрахунок 922)	
	Адміністративні витрати, які пов'язані з обслуговуванням основної діяльності (субрахунок 923)	
	Додаткові адміністративні витрати (субрахунок 924)	

Джерело: [17].

**Рекомендована кореспонденція з обліку витрат із застосуванням
запропонованих субрахунків**

№ пор.	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1.	Витрати на консультаційні та інформаційні послуги Закриття елемента затрат	84	631
		922	84
2.	Відпущені канцтовари для власних потреб адмін. персоналу Закриття елемента затрат	801	22
		923	801
3.	Відображено послуги з доставки товару покупцям Закриття елемента затрат	84	631
		932	84
4.	Відображено отримані послуги з оренди складу Закриття елемента затрат Відображено податковий кредит	84	631
		934	84
		6442	631
5.	Нарахована заробітна плата адміністративним працівникам Закриття елемента затрат	811	661
		921	811
6.	Нарахування ЄСВ на фонд оплати праці адмін. працівникам Закриття елемента затрат	821	651
		921	821
7.	Нарахування благодійної матеріальної допомоги працівнику адміністративного відділу Закриття елемента затрат	816	651
		921	816
8.	Утримання коштів обслуговуючим банком з поточного рахунку клієнта за його розрахунково-касове обслуговування Закриття елемента затрат	84	311
		922	84
9.	Витрати на оплату комунальних послуг головного офіс Закриття елемента затрат у	84	631
		923	84
10.	Отримано послуги з телефонного зв'язку Закриття елемента затрат Відображено податковий кредит	84	631
		923	84
		641	631
11.	Нарахування податків та інших обов'язкових платежів Закриття елемента затрат	84	641
		924	84
12.	Нарахована заробітна плата менеджерам зі збуту Закриття елемента затрат	811	661
		931	821
13.	Нарахування на заробітну плату менеджерів зі збуту ЄСВ Закриття елемента затрат	821	651
		931	821
14.	Відображено витрати на рекламу Закриття елемента затрат	84	631
		931	84
15.	Витрати на службове відрядження працівників з метою налагодження партнерських відносин Закриття елемента затрат	84	372
		933	84
16.	Списання на фінансовий результат адміністративних витрат	791	921, 922, 923
17.	Списання на фінансовий результат витрат на збут	791	931, 932, 933, 934
18.	Списання на фінансовий результат собівартості реалізованих товарів	791	902

Джерело: розроблено автором.

Рис. Етапи впровадження бюджетування

Джерело: [15].

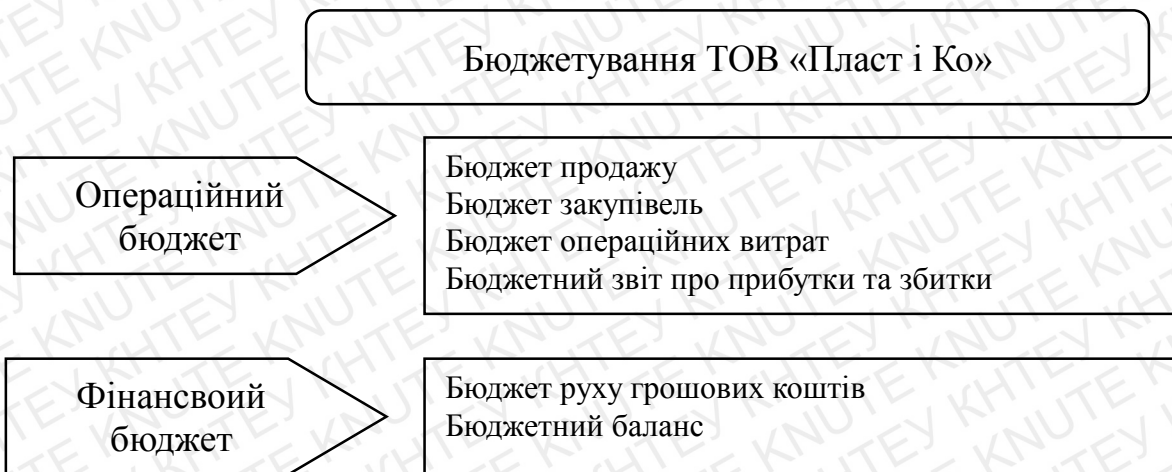

Рис. Система бюджетування ТОВ "Пласт і Ко"

Джерело: розроблено автором на основі [79].

Дані про реалізацію товарів на ТОВ "Пласт і Ко" за 2018 р. для складання бюджетів

Товар	Продано		
	К-сть	Ціна, грн	Сума, грн
Коліно	48,000	22,9	1 099,20
Ревізія	112,000	53,54714	5 997,28
Трійник	62,400	41,88718	2 613,76
Труба	440,000	76,62436	33 714,72
Фітинги зовнішньої каналізації	301,600	364,5052	109 934,76
HAWLE Гідранти	11,200	9623,036	107 778,01
METALPOL засувки	97,600	4162,597	406 269,51
Фланець приварний	12,800	322,5469	4 128,60
SDR 17 бухти	23746,200	36,06573	856 424,11
Труба п/е ГАЗ SDR11 бухти	7458,439	20,73677	154 663,92
Терморезисторні зварювальні апарати	9,600	23364,31	224 297,34
Перехід ПЕ/СТ	1668,800	466,0083	777 674,58
Муфти терморезисторні	560,000	129,6327	72 594,29
Перехід редукцій терморезисторной	3,200	94,66	302,91
Фітинги GF терморезисторні	3324,800	429,1151	1 426 721,96
Фітинги UNIDELTA ВОДА	5001,600	71,44222	357 325,38
Кран шаровий	204,000	316,7889	64 624,94
Всього	43062,239	x	4 606 165,27

Джерело: сформовано автором за даними підприємства ТОВ "Пласт і Ко".

Додаток Ю.1

Прогнозний бюджет продажу товарів на підприємстві ТОВ "Пласт і Ко" на 2019 рік

Товар	Ціна	1 квартал		2 квартал		3 квартал		4 квартал		Прогноз продажу за рік	
		К-ть	Сума, грн	К-ть	Сума, грн	К-ть	Сума, грн	К-ть	Сума, грн	К-ть	Сума, грн
Коліно	22,90	9	206,10	15	343,50	24	549,60	12	274,80	60	1374,00
Ревізія	53,55	21	1124,49	35	1874,15	56	2998,64	28	1499,32	140	7496,60
Трійник	41,89	12	490,08	20	816,80	31	1306,88	16	653,44	78	3267,20
Труба	76,62	83	6321,51	138	10535,85	220	16857,36	110	8428,68	550	42143,40
Фітинги зовнішньої каналізації	364,51	57	20612,77	94	34354,61	151	54967,38	75	27483,69	377	137418,45
HAWLE Гідранти	9623,04	2	20208,38	4	33680,63	6	53889,00	3	26944,50	14	134722,51
METALPOL засувки	4162,60	18	76175,53	31	126959,22	49	203134,76	24	101567,38	122	507836,89
Фланець приварний	322,55	2	774,11	4	1290,19	6	2064,30	3	1032,15	16	5160,75
SDR 17 бухти	36,07	4452	160579,52	7421	267632,54	11873	428212,06	5937	214106,03	29683	1070530,14
Труба п/е ГАЗ SDR11 бухти	20,74	1398	28999,49	2331	48332,48	3729	77331,96	1865	38665,98	9323	193329,90
Терморезисторні зварювальні апарати	23364,31	2	42055,75	3	70092,92	5	112148,67	2	56074,33	12	280371,67
Перехід ПЕ/СТ	466,01	313	145813,98	522	243023,31	834	388837,29	417	194418,64	2086	972093,22
Муфти терморезисторні	129,63	105	13611,43	175	22685,72	280	36297,14	140	18148,57	700	90742,86
Перехід редуцій терморезисторний	94,66	1	56,80	1	94,66	2	151,46	1	75,73	4	378,64
Фітинги GF терморезисторні	429,12	623	267510,37	1039	445850,61	1662	713360,98	831	356680,49	4156	1783402,45
Фітинги UNIDELTA	71,44	938	66998,51	1563	111664,18	2501	178662,69	1250	89331,35	6252	446656,73
Кран шаровий	316,79	38	12117,18	64	20195,30	102	32312,47	51	16156,24	255	80781,18
Всього	x	8074	863655,99	13457	1439426,65	21531	2303082,64	10766	1151541,32	53828	5757706,59

Джерело: розраховано автором за даними ТОВ "Пласт і Ко".

Прогнозований бюджет закупівлі ТОВ «Пласт і Ко» на 2019 рік

Показник	1 кв	2 кв	3 кв	4 кв	Рік
1	2	3	4	5	6
1. Очікуваний обсяг продажу, од.					
Коліно	9	15	24	12	60
Ревізія	21	35	56	28	140
Трійник	12	20	31	16	78
Труба	83	138	220	110	550
Фітинги зовнішньої каналізації	57	94	151	75	377
HAWLE Гідранти	2	4	6	3	14
METALPOL засувки	18	31	49	24	122
Фланець приварний	2	4	6	3	16
SDR 17 бухти	4452	7421	11873	5937	29683
Труба п/е ГАЗ SDR11 бухти	1398	2331	3729	1865	9323
Терморезисторні зварювальні апарати	2	3	5	2	12
Перехід ПЕ/СТ	313	522	834	417	2086
Муфти терморезисторні	105	175	280	140	700
Перехід редукцій терморезисторний	1	1	2	1	4
Фітинги GF терморезисторні	623	1039	1662	831	4156
Фітинги UNIDELTA ВОДА	938	1563	2501	1250	6252
Кран шаровий	38	64	102	51	255
2. Залишок на кінець кварталу (5% обсягу продажу кварталу), од.					
Коліно	0	1	1	1	-
Ревізія	1	2	3	1	-
Трійник	1	1	2	1	-
Труба	4	7	11	6	-
Фітинги зовнішньої каналізації	3	5	8	4	-
HAWLE Гідранти	0	0	0	0	-
METALPOL засувки	1	2	2	1	-
Фланець приварний	0	0	0	0	-
SDR 17 бухти	223	371	594	297	-
Труба п/е ГАЗ SDR11 бухти	70	117	186	93	-
Терморезисторні зварювальні апарати	0	0	0	0	-
Перехід ПЕ/СТ	16	26	42	21	-
Муфти терморезисторні	5	9	14	7	-
Перехід редукцій терморезисторний	0	0	0	0	-
Фітинги GF терморезисторні	31	52	83	42	-
Фітинги UNIDELTA ВОДА	47	78	125	63	-
Кран шаровий	2	3	5	3	-
3. Залишок на початок кварталу, од.					
Коліно	2	0	1	1	-
Ревізія	3	1	2	3	-
Трійник	3	1	1	2	-

Закінчення дод. Ю.2

1	2	3	4	5	6
Труба	11	4	7	11	-
Фітинги зовнішньої каналізації	5	3	5	8	-
HAWLE Гідранти	1	0	0	0	-
METALPOL засувки	3	1	2	2	-
Фланець приварний	1	0	0	0	-
SDR 17 бухти	633	223	371	594	-
Труба п/е ГАЗ SDR11 бухти	235	70	117	186	-
Терморезисторні зварювальні апарати	1	0	0	0	-
Перехід ПЕ/СТ	63	16	26	42	-
Муфти терморезисторні	2	5	9	14	-
Перехід редукцій терморезисторний	1	0	0	0	-
Фітинги GF терморезисторні	19	31	52	83	-
Фітинги UNIDELTA ВОДА	180	47	78	125	-
Кран шаровий	5	2	3	5	-
4. Бюджет закупівлі, од					
Коліно	7	15	24	11	59
Ревізія	19	36	57	27	138
Трійник	9	20	32	15	76
Труба	76	140	224	105	545
Фітинги зовнішньої каналізації	54	96	154	72	376
HAWLE Гідранти	1	4	6	3	13
METALPOL засувки	16	31	50	23	120
Фланець приварний	1	4	7	3	15
SDR 17 бухти	4042	7569	12096	5640	29347
Труба п/е ГАЗ SDR11 бухти	1233	2377	3799	1771	9181
Терморезисторні зварювальні апарати	1	3	5	2	11
Перехід ПЕ/СТ	266	532	850	396	2044
Муфти терморезисторні	109	179	285	133	706
Перехід редукцій терморезисторний	1	1	2	1	5
Фітинги GF терморезисторні	636	1060	1694	790	4179
Фітинги UNIDELTA ВОДА	804	1594	2548	1188	6134
Кран шаровий	35	65	104	48	253

Джерело: розраховано автором за даними ТОВ "Пласт і Ко".

Прогнозний бюджет витрат на закупівлю ТОВ "Пласт і Ко" на 2019 рік

Показник	Ціна од., грн	Бюджет закупівлі, од.				рік	Витрати на закупівлю, грн				
		1 кв	2 кв	3 кв	4 кв		1 кв	2 кв	3 кв	4 кв	рік
Коліно	15,42	7	15	24	11	59	107,94	231,30	370,08	169,62	909,78
Ревзія	36,05	19	36	57	27	138	685,02	1297,93	2055,05	973,45	4975,39
Трійник	28,21	9	20	32	15	76	253,88	564,18	902,70	423,14	2143,90
Труба	51,51	76	140	224	105	545	3914,46	7210,84	11537,34	5408,13	28070,77
Фітинги зовн.каналізації	296,14	54	96	154	72	376	15991,41	28429,17	45605,13	21321,88	111347,59
HAWLE Гідранти	8712,18	1	4	6	3	13	8712,18	34848,71	52273,07	26136,54	113258,32
METALPOL засувки	3551,57	16	31	50	23	120	56825,08	110098,59	177578,37	81686,05	426188,10
Фланець приварний	279,91	1	4	7	3	15	279,91	1119,65	1959,38	839,74	4198,68
SDR 17 бухти	28,29	4042	7569	12096	5640	29347	114341,48	214114,47	342175,80	159546,25	830178,00
Труба п/е ГАЗ SDR11 бухти	17,72	1233	2377	3799	1771	9181	21848,53	42119,99	67317,57	31381,79	162685,60
Терморезисторні зварюв. апарати	20557,50	1	3	5	2	11	20557,50	61672,50	102787,50	41115,00	226132,50
Перехід ПЕ/СТ	429,86	266	532	850	396	2044	114342,32	228684,64	365379,60	170223,91	878630,48
Муфти терморезисторнв	116,67	109	179	285	133	706	12717,34	20884,44	33251,77	15517,49	82371,05
Перехід редукцій терморезисторний	70,40	1	1	2	1	5	70,40	70,40	140,80	70,40	352,00
Фітинги GF терморезисторні	387,07	636	1060	1694	790	4179	246177,61	410296,01	655699,48	305786,65	1617572,68
Фітинги UNIDELTA	58,59	804	1594	2548	1188	6134	47107,93	93395,57	149292,29	69607,24	359403,02
ВОДА	304,47	35	65	104	48	253	10656,55	19790,74	31665,18	14614,70	77031,65
Кран шаровий	х	7341	13726	21935	10227	53229	674589,54	1274829,15	2039991,11	944821,97	4925449,50
Всього											

Джерело: розраховано автором за даними ТОВ "Пласт і Ко".

Таблиця Ю.4.1

Прогнозний бюджет операційних витрат ТОВ «Пласт і Ко» на 2019 рік, грн

Показник	1 кв	2 кв	3 кв	4 кв	Усього за рік
Матеріальні затрати	674589,54	1274829,15	2039991,11	944821,97	4925449,50
Витрати на оплату праці	95000,00	96000,00	96000,00	98000,00	385000,00
Відрахування на соціальні заходи	20900,00	21120,00	21120,00	21560,00	84700,00
Амортизація	9866,67	9866,67	9866,67	9866,67	29600,00
Інші операційні витрати	15750,00	26250,00	42000,00	21000,00	105000,00
Разом	816106,21	1428065,82	2208977,78	1095248,63	5529749,50

Джерело: розраховано автором за даними ТОВ "Пласт і Ко".

Таблиця Ю.4.2

Бюджет про прибутки і збитки ТОВ «Пласт і Ко» на 2019 рік, грн

Показник	1 кв	2 кв	3 кв	4 кв	Усього за рік
Бюджет продажу	863655,99	1439426,65	2303082,64	1151541,32	5757706,59
Бюджет витрат на закупівлю	674589,54	1274829,15	2039991,11	944821,97	4925449,50
Маржинальний дохід	189066,45	164597,50	263091,52	206719,35	832257,09
Інші операційні витрати	141516,67	153236,67	168986,67	150426,67	604300,00
Операційний прибуток	47549,78	11360,83	94104,86	56292,68	227957,09
Податок на прибуток	8558,96	2044,95	16938,87	10132,68	41032,28
Чистий прибуток	38990,82	9315,88	77165,98	46160,00	186924,82

Джерело: розраховано автором за даними ТОВ "Пласт і Ко".